

Република Македонија
Министерство за информатичко општество

Национална стратегија

Стратегија за е-Влада 2010 – 2012

Јануари, 2010 година

Предговор

Прогресивните земји и лидерските општества во 21-иот век се општества кои се стремат кон зголемена транспарентност, намалена корупција, подобрена ефикасност и ефективност, намалени трошоци и зголемени приходи. Заеднички именител на овие општества е организиран напор во користење на предностите на информациско - комуникациските технологии во поглед на општественото владеење.

Република Македонија го започна процесот и веќе ги забележува првите успеси. До сега многу е сторено, но останува уште многу повеќе да се сработи. Започнатите и успешно завршените проекти отвораат порти со полиња за поставување нови цели и изнаоѓање креативни решенија. Сето ова бара стратешки пристап, постојано вложување напори, искористување на постоечките и создавање на нови ресурси, како и проширување на целните групи на имплементатори и корисници.

Градењето на е-Влада е комплексен процес кој опфаќа анализирање на процеси, развивање на информатички решенија и набавка на опрема, менување на стари и креирање на нови закони. Но, ова се само темели. Трансформацијата на административните процеси и процедури, односно начинот на кој владините институции комуницираат со граѓаните, со бизнис секторот и меѓу себе, е реформа која треба да им даде живот на техничките решенија, развивајќи е-Влада во вистинското значење, од носно технологијата како олеснувач, а не замена.

Овој документ ги поставува стратешките цели на Владата на Република Македонија во годините кои следат, во поглед на искористување на придобивките од информациско - комуникациските технологии за интегрирано, ефикасно и модерно работење на државната администрација.

Со почит,

Иво Ивановски,
Министер за информатичко општество

Содржина

1. Вовед	3
2. Историја во градење на е-Влада	4
3. Каде е Македонија во однос на е-Влада концептот?	8
3.1. Рангирање по ЕУ	9
3.2. Рангирање по ОН	10
3.2.1. Подготвеност за е-Влада	10
3.2.1.1. Веб-индекс	11
3.2.1.2. Индекс – инфраструктура	12
3.2.1.3. Индекс – човечки капитал	12
3.2.1.4. Индекс – е-учество	13
3.3. Употреба на информатичко – комуникациски технологии во домаќинствата и деловните субјекти (статистика на РМ)	14
4. Дефиниција и визија за е-Влада	16
4.1. Дефиниција за е-Влада	16
4.2. Визија за е-Влада	16
5. Е-Влада принципи	19
6. Контекст	22
6.1. Стратешки приоритети и стратешки цели	22
6.2. Актуелни случувања	23
7. Стратешки мерки	26
7.1. Проекти	27
7.2. Е-услуги	43
7.3. Иницијативи	61
8. Користена литература	65

1. Вовед

Информациско – комуникациските технологии го менуваат светот во големи размери. Денес живееме во револутивно време, кога новите технологии стануваат основна поддршка во креирањето вредности.

Земјите во светот увидоа дека новите технологии може да се искористат во една нова сфера, односно во сферата на административното владеење. Имплементацијата и развивањето на е-Влада донесе големи придобивки во земјите кои воведоа ваков концепт, односно донесе придобивки за општеството во целина.

Стратегијата за е-Влада (2010–2012) која како стратешка мерка произлегува од Стратегијата за следна генерација на широкопојасен интернет, претставува планиран пристап за тоа како да се насочат државните институции во користењето на придобивките од информациско – комуникациските технологии за подобрување на административните процеси.

Концептот на оваа Стратегија е изграден земајќи во предвид повеќе аспекти и опишан преку повеќе делови. Историјата во градење на е-Влада дава приказ на досегашните напори во градењето на концептот за е-Влада. Во делот “Каде е Македонија во однос на е-Влада концептот” прикажана е статистика за позицијата што Република Македонија ја има во однос на земјите во регионот според различни методологии на мерење. Во продолжение се дефинира концептот и визијата на Република Македонија за е-Влада, по што следат принципите на кои се темели оваа Стратегија. За цел утврдување што треба да се сработи, во делот “Контекст” дефинирани се стратешките приоритети и цели на Министерството за информатичко општество, како клучен фактор во реализацијата на Стратегијата, како и актуелните случувања кои имаат значително влијание во градењето на стратешкиот документ. Во делот на стратешките мерки пак, дефинирани се проектите, услугите и иницијативите на Стратегијата за е-Влада.

2. Историја во градење на е-Влада

Зачетокот на концептот за развој на е-Влада во Република Македонија датира од 2000 година. Во 2001 година беше донесен Законот за податоци во електронски облик и електронски потпис. На национално ниво, стратешкиот пристап кон изградбата на информатичко општество започнува со иницијативата „е-Македонија за сите“ од страна на тогашниот претседател Борис Трајковски. е-Декларацијата од 2002 вклучува дваесетина експерти од сите засегнати сектори. Оваа Декларација усвоена од Собранието на Република Македонија, ги постави институционалните основи на понатамошните активности околу развојот на информатичкото општество во Република Македонија. Декларацијата во Парламентот беше усвоена како предлог на пратеници од двете најголеми партии во тој состав.

По препораките, Владата ја формираше КИТ - Комисијата за информатички технологии како тело на кое се делегирани надлежностите од развојот на ИКТ и информатичкото општество во Република Македонија. КИТ го создаде Националното работно тело за ИКТ составено од експерти од сите сектори.

2005 година

- Владата на РМ ја донесе Националната стратегија за развој на информатичкото општество во Република Македонија и Акциониот план. Оваа Стратегија според повеќе реномирани странски експерти претставува одлична платформа за развојот на е-услугите и е-содржините во Македонија, како и основа за развојот на информатичкото општество.
- Беше донесен Законот за електронски комуникации, кој придонесе за поголема конкуренција во телекомуникациската индустрија.
- Во согласност со Европската Директива 95/46/EC, беше формирана Дирекција за заштита на лични податоци, како независно државно тело преку примена на Законот за заштита на лични податоци.
- Отпочна Проектот за електронски пасоши, лични карти и возачки дозволи, кој ќе обезбеди интегриран систем за персонализација на документи.
- Владата потпиша сервисен договор со Мајкрософт во рамки на стратешкиот договор.
- Се пушти во употреба порталот www.uslugi.gov.mk кој претставува место каде информациите и услугите кои ги нудат министерствата и другите државни институции се достапни преку интернет.
- Се пушти во употреба и www.gs.gov.mk, интерен портал на Генералниот секретаријат на Владата на РМ.
- Беше креиран и www.emarketplace.org.mk, веб-локација за интернет презентација на мали и средни претпријатија.
- Беше пуштен во употреба системот за електронско пријавување за вработување во државната администрација, каде 95,6 % од сите апликации се добиваат електронски, а само 4,4% на хартија.

2006 година

- Стартуваше програмата е-сметководство, која обезбедува современо веб-базирано решение на интерниот PRO IT систем на Управата за јавни приходи.
- Отпочна Проектот локална е-Влада, кој опфати 50 општини и имаше за цел да обезбеди безжичен интернет пристап, подобри услуги и поголема вклученост на граѓаните преку користење на ИКТ. Со проектот се изврши модернизација на ИТ опремата, се поставија инсталации и се обезбеди интернет поврзаност.
- Стартуваше Пилот-Проект за системот за електронски набавки, при што градот Скопје и општината Велес беа првите органи кои спроведоа постапки за е-набавки.
- Се пушти во функција системот за електронско водење на седниците на Владата на РМ.
- Започна иницијативата за поддршка и олеснување на користењето на ИКТ во процесите и услугите на локалните власти преку воведување на Free/Open Source Software.
- Отпочна Проектот „Електронски здравствен регистар“, кој обезбедува ефикасна, брза и точна регистрација на податоци и создавање на точни бази на податоци во здравствениот сектор.
- Стартуваше Проектот за поддршка во обезбедувањето на електронски услуги на локално ниво, преку развој на граѓански пристапни точки во македонските општини. Исто така веб-локациите на општините беа надградени со алатки за е-демократија и беа спроведени обуки за е-услуги кои беа наменети за невработените и вработените во локалната самоуправа. Општина Велес отвори таканаречена истурена канцеларија во Горно Оризари, која претставуваше прва канцеларија од овој вид и која на локалното население нуди разновидни услуги кои претходно беа достапни само во градот Велес.
- Беше воведен систем за автоматско распределување на случаите во судовите во Република Македонија.
- Се имплементираше автоматскиот систем за управување со процесот на издавање на меѓународни карго-транспортни дозволи, со кој се изврши електронска дистрибуција на ЦЕМТ дозволите за 2007 година.
- Отпочна Проектот ”Компјутер за секое дете”, со кој се обезбедени персонални компјутери, тенки клиенти, LCD монитори, тастатури и глумчиња во сите средни училишта во Република Македонија.
- Обезбеден е интернет пристап до сите основни и средни училишта во Република Македонија.
- Донесени се подзаконски акти неопходни за практична имплементација на системот за издавање на дигитални сертификати согласно Законот за податоци во електронски облик и електронски потпис. Во текот на 2006 година се регистрираа и започнаа со работа двата издавачи на сертификати (КИБС и Македонски Телеком).
- Беше спроведен Проектот „е-Учење“ (www.ucenje.org.mk), со кој беа развиени бесплатни електронски ИКТ курсеви, кои беа наменети за сите државјани на РМ.
- Се започна со имплементација на системот за пријавување на е-Тах системот. Системот овозможува електронско поднесување на даночни пријави за правни лица и во првата фаза се користеше од страна на големите даночни обврзници.

2007 година

- Беше донесена Националната стратегија за развој на електронските комуникации со ИТ, која е комплементарна на претходно донесената Стратегија за развој на информатичкото општество. Тие меѓусебно се испреплетуваат и нивната реализација ќе ја приближи Република Македонија кон просекот од новите земји членки на ЕУ.
- Започна развојот на владин процес менаџмент систем за електронска подготовка на материјали за седниците на Владата на РМ.
- Беше воведена услугата за барање на работа по електронски пат.
- Започна Проектот "Интерактивна Македонија" кој се состои од имплементација на веб-базирани процеси за дистрибуција на дозволи за увоз/извоз, дозволи за превоз на лица и стоки, регистрација на податоци за вработување и регистрација на компанија.
- Се реализираше Проектот "Одговорност преку транспарентност" преку кој беше креиран систем за комуникација на граѓаните со локалната администрација и советите на општините.
- Република Македонија стана една од првите земји надвор од ЕУ, која за своите граѓани вовеле патнички документи кои содржат биометриски податоци и електронски потпис.
- Беа отворени 15 бесплатни интернет клубови за граѓаните на РМ во 15 градови во Република Македонија.
- Беше воведен системот за е-Буџетирање кој се користи за подготовка на Буџетот на Република Македонија.
- Податоците на Катастарот станаа електронски достапни преку www.katastar.gov.mk.
- Беше изработен и пуштен во употреба систем за електронски распределби, преку кој Министерството за транспорт и врски ги распределува станите за лицата со ниски приходи.
- Беше донесен Законот за јавни набавки кој претставува правен основ за имплементација на електронските јавни набавки на национално ниво.
- Беше спроведена програма за доделување на бесплатни ваучери за набавка на компјутери за студентите кои се запишани во последната студиска година.
- Беше изработен системот за електронски распределби, преку кој Министерството за образование и наука ги распределува леглата во студентските домови, и студентските и ученички стипендии и заеми.

2008 година

- Бирото за јавни набавки го вовеле целосниот систем за електронски јавни набавки. До крајот на 2012 година, 100 % од јавните набавки ќе се спроведуваат преку е-аукции овозможени во овој систем.
- Се формираше Министерството за информатичко општество како тело одговорно за развој на целокупното информатичко општество во Република Македонија.
- По вторпат успешно беше спроведена програмата за доделување на бесплатни ваучери за набавка на компјутери за студентите кои се запишани во последната студиска година.
- Се вовеле едношалтерскиот систем за увозно/извозни дозволи и квоти – EXIM, кој им овозможува на увозниците и извозниците на едно место да ги добијат сите потребни

информации и преку поднесување на стандардизирани формулари да добијат дозволи за увоз, извоз, или транзит на стоки од 15 државни институции.

- Системот за е-Даноци стана достапен за сите даночни обврзници, правни лица во Република Македонија.
- Се пушти во употреба системот за електронска пријава и одјава на вработувања, кој овозможува лесно и брзо поднесување на формуларите за пријавување и одјавување на работен однос.
- Се донесе Национална стратегија за следна генерација широкопојасен интернет.

2009 година

- Во рамките на Проектот „Компјутер за секое дете“, беа обезбедени: лаптопи за сите ученици од прво до трето одделение; персонални компјутери, тенки клиенти, LCD монитори, тастатури и глумчиња за останатите ученици од сите основни училишта во Република Македонија. Дополнително, беа набавени лаптопи за сите наставници од основните и средните училишта.
- Започна имплементација на системот за управување со документи во органите на државната управа (Документ менаџмент систем).
- Започна постапката за отворање на нови 15 бесплатни интернет клубови за граѓаните на Република Македонија.
- Се овозможи плаќање на административни такси преку СМС пораки за одредени владини услуги.
- Се пушти во употреба порталот за лица со инвалидитет, www.sakamznammozam.gov.mk.
- Стапи во сила Законот за електронско управување.
- Започна Проектот за меѓусебно поврзување и користење на регистрите на базите на податоци меѓу државните органи и институциите (интероперабилност).
- Започна Проектот за поставување на систем за издавање на дигитални сертификати за јавната администрација.

Оваа растечка тенденција покажува дека Република Македонија досега има преземено значајни активности во развивањето на концептот за е-Влада, за целосно приспособување кон потребите на граѓаните и бизнисите.

3. Каде е Македонија во однос на е-Влада концептот?

Во продолжение е прикажана состојбата во Република Македонија во однос на градењето на е-Влада концептот, земајќи ги во предвид мерките на Европската Унија, Обединетите нации и официјалните статистики во земјата кои користат различни методологии во мерењето.

Имено, Европската Комисија има дефинирано 20 е-Влада услуги и според нивната веб-достапност и софистицираност го мери развојот на е-Влада во одредена земја.

Истражувањата на Обединетите нации се темелат на мерење на индексот за подготвеност за е-Влада, согласно повеќе под-индекси (веб-индекс, индекс-инфраструктура, индекс-човечки капитал, индекс за е-учество). Според официјалните податоци од истражувањата на Обединетите нации, направени се споредбени анализи на состојбата во Република Македонија во однос на земјите на Балканот, земајќи ги во предвид различните индекси дефинирани во статистиките на Обединетите нации.

На крај, резимирана е општата статистика на користењето на информациско – комуникациските технологии во домаќинствата и деловните субјекти во Република Македонија според официјалните податоци на Заводот за статистика, како значаен придонес во согледување на основата за прифаќање на е-Влада концептот во земјата.

Прикажување на резултатите од статистиките дава корисен поглед од различни гледни точки на ситуацијата во Република Македонија во однос на градењето на концептот за е-Влада.

3.1. Рангирање по ЕУ

20-те официјални е-Влада услуги, дефинирани од страна на Европската Комисија, според чија веб-достапност и софистицираност се мери и дава конечната оценка на состојбата на веб-софистицираност на земјата, се прикажани во табелата подолу.

Дванаесет од нив се услуги за граѓаните, а осум за компаниите.

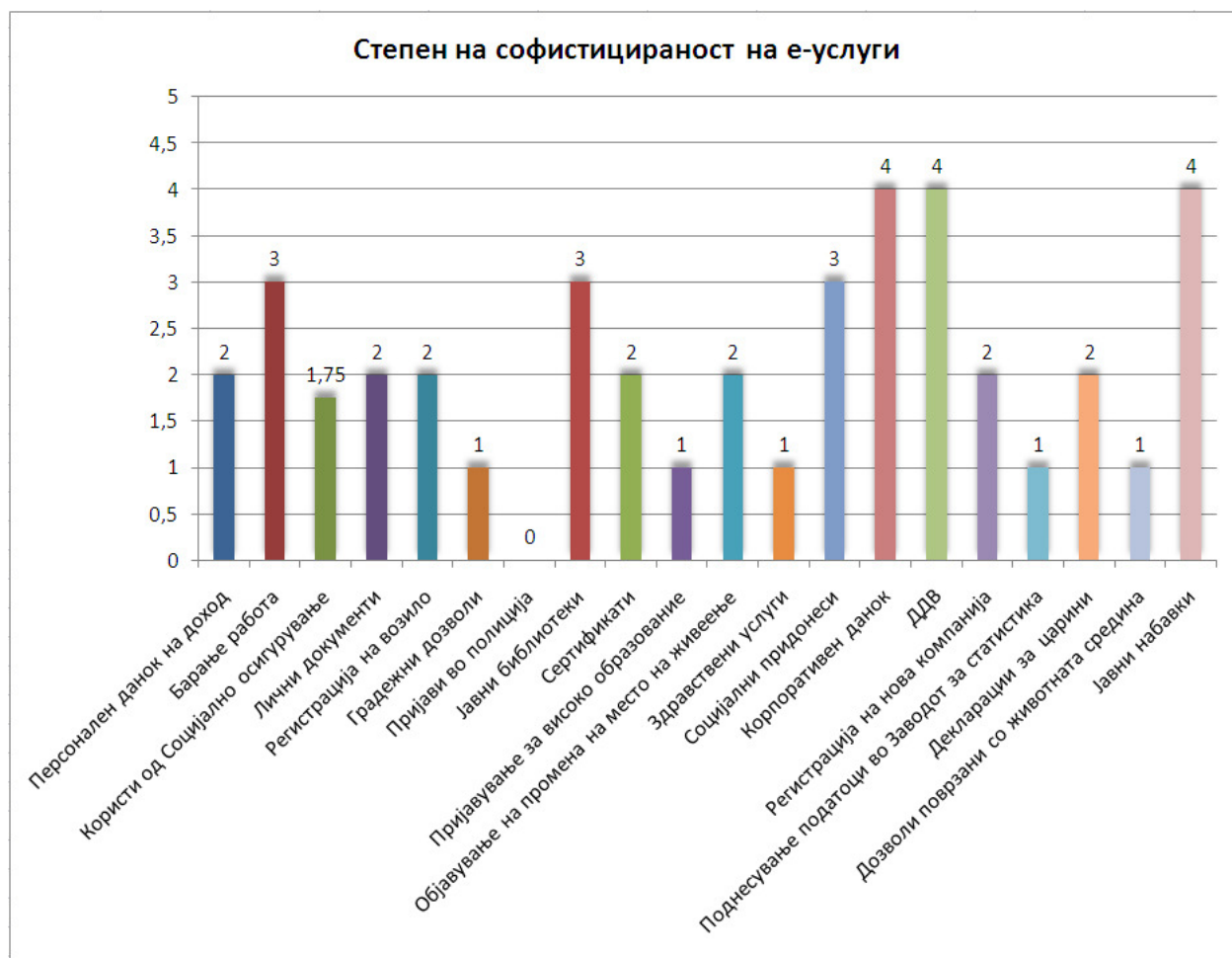
Граѓани		Компании	
1	Персонален данок на доход	1	Социјални придонеси
2	Барање работа	2	Корпоративен данок
3	Користи од социјално осигурување	3	ДДВ
4	Лични документи	4	Регистрација на нова компанија
5	Регистрација на возило	5	Поднесување податоци во Заводот за статистика
6	Градежни дозволи	6	Декларации за царини
7	Пријави во полиција	7	Дозволи поврзани со животната средина
8	Јавни библиотеки	8	Јавни набавки
9	Сертификати		
10	Пријавување за високо образование		
11	Објавување на промена на место на живеење		
12	Здравствени услуги		

Табела 1, е-Влада услуги, дефинирани од страна на Европската Комисија

До 2007 година, софистицираноста на услугите се мереше на скала од 0 до 4. Во 2007 година е воведено и 5-то ниво кое се однесува на персонализација на услугите, што значи дека сега, софистицираноста на услугите се мери на скала од 0 до 5 (од немање никакви веб-информации за услугата, па се до автоматизација, т.е. персонализација во снабдувањето на услугата).

Крајната вкупна оценка за земјата се изразува во проценти, при што, 100% означува дека сите услуги го достигнале својот највисок степен на софистицираност.

Оценката на Република Македонија во 2008 година изнесува 48,5%. За споредба, просечната европска оценка во истата година изнесува 76%.

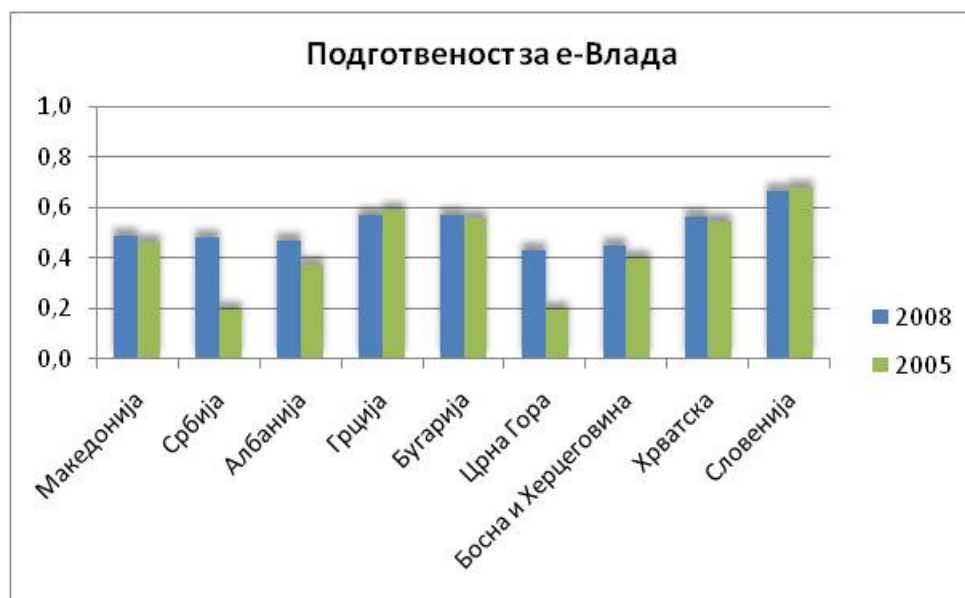

Графикон 1, Степен на софистицираност на електронски услуги во Република Македонија (2008 година)

3.2. Рангирање по ОН

3.2.1. Подготвеност за е-Влада

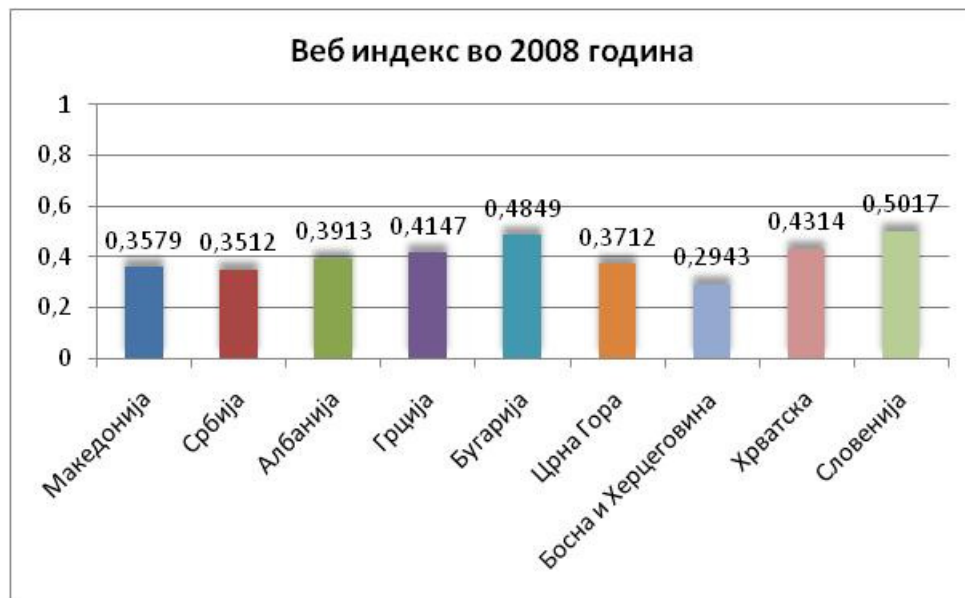
Индексот – подготвеност за е-Влада се однесува за примената на информациско-комуникациските технологии од страна на владите за остварување на следните цели: подобра комуникација со граѓаните и бизнисите, овозможување на подобар пристап до услугите кои ги нудат владите, поголем пристап до информации и сл., со крајна цел за поефективна и поефикасна влада. Овој индекс е сложен индекс кој е изведен од повеќе индекси: веб-индекс, индекс – инфраструктура, индекс – човечки капитал и индекс – е-учество.

Графикон 2, Подготвеност за е-Влада индекс во Југоисточна Европа (2008 година)¹

3.2.1.1. Веб индекс

Веб-индексот ја покажува способноста на Владата во снабдувањето на електронски услуги до граѓаните. Вредноста на веб-индексот се базира на присуството, односно отсуството на специфични електронски услуги и институции на интернет. Примарната веб-локација е националниот портал или официјалната владина веб-локација. Други веб-локации кои се важни за пресметувањето на веб-индексот се: министерства и институции за здравство, социјална политика, труд и финансии, чии услуги се најбарани од страна на граѓаните.

Графикон 3, Веб - индекс во Југоисточна Европа (2008 година)²

¹ UN E-Government Survey 2008: From E-Government to Connected Governance, New York, 2008 (E-Government Readiness Data 2008)

² UN E-Government Survey 2008: From E-Government to Connected Governance, New York, 2008 (Web Measurement Assessment 2008)

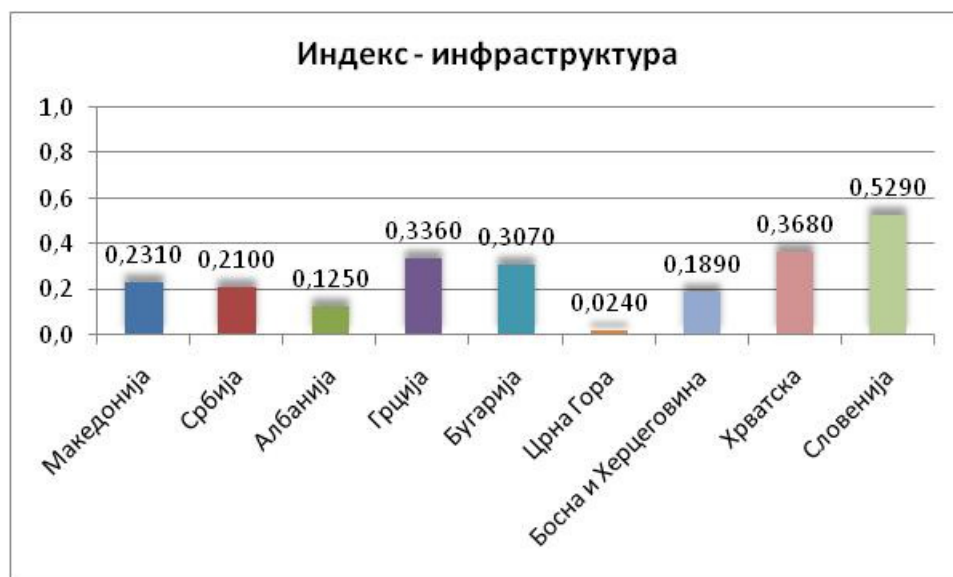

3.2.1.2. Индекс – инфраструктура

Индексот – инфраструктура е комплексен индекс, составен од 5 индекси кои се однесуваат на инфраструктурниот капацитет на земјата во однос на снабдување на е-Влада услуги. Тие се:

- Интернет корисници на 100 лица
- Корисници на компјутери на 100 лица
- Главни телефонски линии на 100 лица
- Мобилни телефони на 100 лица
- Широкопојасен интернет на 100 лица.

Секој индекс претставува 20 проценти од целосниот инфраструктурен индекс.

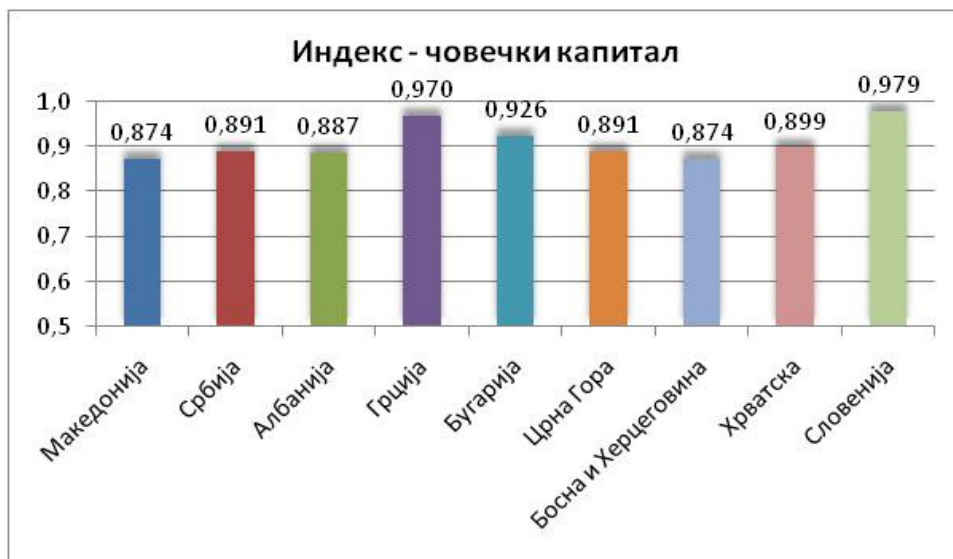

Графикон 4, Индекс – инфраструктура во Југоисточна Европа (2008 година)³

3.2.1.3. Индекс – човечки капитал

Индексот – човечки капитал се состои од стапка на писменост на возрасното население и стапка на образование, од кои стапката на писменост на возрасното население учествува со две третини, а стапката на образование со една третина.

³ UN E-Government Survey 2008: From E-Government to Connected Governance, New York, 2008 (Infrastructure Index 2008)

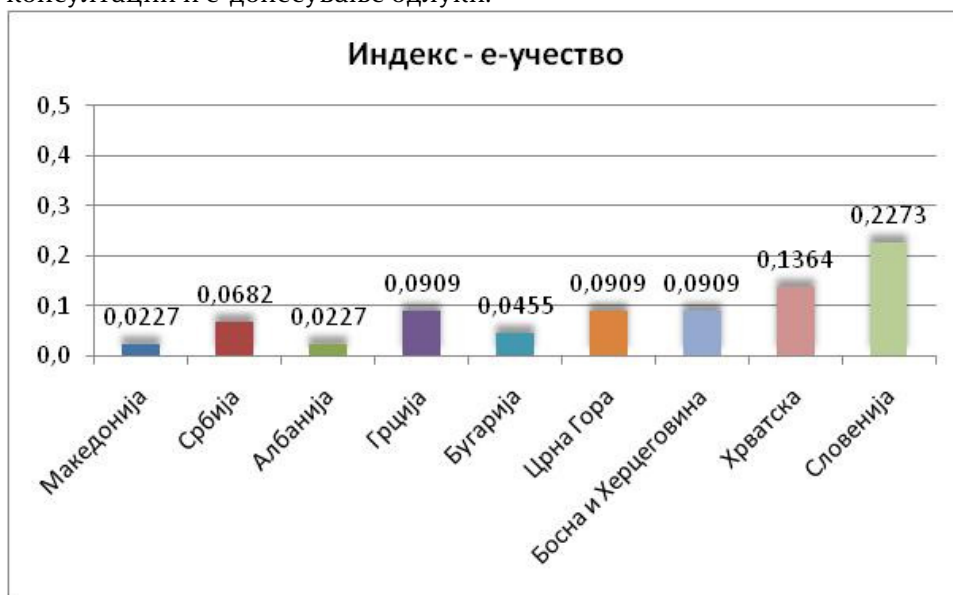

Графикон 5, Индекс – човечки капитал во Југоисточна Европа (2008 година)⁴

3.2.1.4. Индекс – е-учество

Е-учество се однесува на воспоставување на потенцијал за поголема транспарентност на Владата, преку овозможување на граѓаните да користат нови канали на влијание кои ги редуцираат бариерите на учеството во градењето на политики. Индексот – е-учество го утврдува квалитетот и користа од информациите и услугите понудени од страна на Владата, со цел учество на граѓаните во јавната политика преку информациско – комуникациските технологии.

За добивање на вредноста на овој индекс, се вреднуваат следните категории: е-информации, е-консултации и е-донесување одлуки.

Графикон 6, Индекс – е-учество во Југоисточна Европа (2008 година)⁵

4 UN E-Government Survey 2008: From E-Government to Connected Governance, New York, 2008 (E-Government Readiness Data 2008 – Human Capital Index)

3.3. Употреба на информатичко – комуникациски технологии во домаќинствата и деловните субјекти (статистика на РМ)

Според податоците на Државниот завод за статистика⁶, во првиот квартал од 2009 година, 54,1% од домаќинствата користеле компјутер, што е за 8,5% повисоко од првиот квартал на 2008 година. Во истиот период 41,8% од домаќинствата имале пристап на интернет од дома, што е за 12,4% повисоко од првиот квартал на 2008 година.

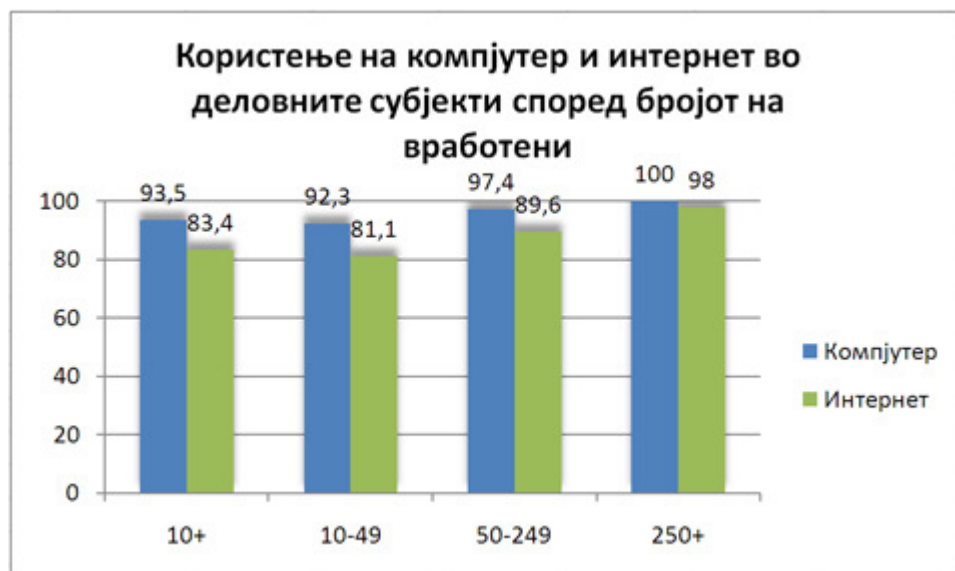
Графикон 7, Домаќинства кои користат компјутер и интернет во 2009 година во Република Македонија

Во 2008 година, од деловните субјекти со десет или повеќе вработени, 93,5% користеле компјутер, а 83,4% имале пристап на интернет. Користењето компјутер и интернет кај деловните субјекти, групирани според бројот на вработени, опаѓа од големите деловни субјекти (со 250 или повеќе вработени) кон малите деловни субјекти (од 10 до 49 вработени). Најмногу во своето работење, компјутерот и интернетот го користеле големите деловни субјекти, 100% и 98%, а најмалку, 92,3% и 81,1% малите деловни субјекти.⁷

⁵ UN E-Government Survey 2008: From E-Government to Connected Governance, New York, 2008 (E-Participation Index)

⁶ Соопштение бр. 8.1.9.23 на Заводот за статистика

⁷ Соопштение бр. 8.1.8.23 на Заводот за статистика

Графикон 8, Користење на компјутер и интернет во деловните субјекти според бројот на вработени во 2008 година во Република Македонија

4. Дефиниција и визија за е-Влада

4.1. Дефиниција за е-Влада

Електронска Влада или електронска јавна администрација, претставува форма на извршување на поедноставени процеси во државните институции, којашто се базира на користење на модерна информациска и комуникациска технологија во, и помеѓу институциите, граѓаните и бизнисите. Концептот на е-Влада е целосно ориентиран кон потребите и барањата на крајните корисници (граѓаните, бизнисите и вработените во јавната администрација). Со ова треба да се постигне поголема пристапност, транспарентност и поголем квалитет во користењето на услугите.

Е-Влада вклучува и обезбедување на учество на различни групи и институции во дискусиите за теми кои се од национално значење во функционирањето на јавната администрација. Е-Влада е синоним за модерно и иновативно работење во кое квалитетот, довербата и погодноста играат клучна улога. Исто така опфаќа и постојано прилагодување на организационата, законската и техничката рамка со цел ефикасно извршување на процесите.

Меѓутоа, иако според концептот на е-Влада активностите може да се извршуваат електронски, тоа не значи дека традиционалниот начин на извршување на услугите ќе биде изоставен. Оние корисници кои преферираат да ги извршуваат работите на традиционален начин или оние на кои им е неудобно да го користат интернетот, ќе имаат можност да ги извршат активностите лично во конкретните институции.

4.2. Визија за е-Влада

Гледано од глобална перспектива, е-Влада концептот може да го окарактеризираме како централна димензија на светскиот капацитет, колективно да одговори на предизвиците за споделување информации, знаење, како и споделување на капацитети за акција.⁸

Дефинирано за една земја, користењето на информациски и комуникациски технологии комбинира со процесите на организациски промени и стекнување на нови знаења и квалификации во јавната администрација, со цел подобрување на јавните услуги и зајакнување на демократскиот процес, се основните процеси кои стојат до е-Влада концептот.

Вистинските придобивки од е-Влада не се состојат во користењето на технологии, туку во примената на технологиите во трансформацијата на процесите.

Значи, додека очекувањата на владините „клиенти“ се: ефикасност, транспарентност, соодветна одговорност и доверба, испорака на подобри услуги и резултати се сè поголеми, успехот на владините лидери во спроведување на концептот, се мери и оценува според вредностите и придобивките кои ги креираат за општеството во целина.

⁸ UN E-Government Survey 2008, "From E-Government to Connected Governance", Department of Economic and Social Affairs, Division for Public Administration and Development Management

Концептот за електронско владеење, дефиниран според Европскиот Совет, го опфаќа користењето на електронските технологии во три сфери од јавното работење:

- Релации помеѓу јавните институции и граѓанскиот сектор.
- Функционирање на јавните институции во сите етапи од демократскиот процес на една земја (електронска демократија).
- Понуда на јавни услуги (електронски јавни услуги).

Република Македонија во тој процес на движење кон ефикасно и ефективно работење на јавната администрација, т.е. во процесот на градење на е-Влада концептот во насока на зајакнување на врските помеѓу јавната администрација и општеството, што во крајна линија ќе резултира со појака, потранспарентна, поодговорна и инклузивна демократија, се наоѓа во момент на интеграција на постоечките е-Владини политики и стратегии со политики, и стратегии за успешна трансформација и имплементација на новиот концепт е-Владеење.

Ефективна конектирана влада значи „поголема и подобра“ понуда на административни процеси со „помала и поаметна“ административна процедура за процесирање на барањата на општеството.⁹

Е-Влада визијата на Владата на Република Македонија е искажана во следново:

Овозможување на интегрирано, ефикасно и модерно работење на државната администрација и обезбедување на услуги кои се целосно приспособени на потребите на граѓаните и бизнисот.

Целите кои ќе се постигат преку градењето на е-Влада се: подобра понуда на владини услуги преку комплетно координирани и интегрирани активности на јавната администрација, подобрени интеракции со бизнис секторот и индустријата, квалитетен и брз одговор на граѓанските потреби и барања, учество на граѓаните и академскиот сектор во градењето на информатичко општество, ефикасен владин менаџмент, зголемен број на ИКТ експерти и зголемено ниво на ИКТ писменост во јавната администрација, отворена, партиципативна и демократска Влада, намалена корупција, зголемена транспарентност, удобност, зголемени приходи и намалени трошоци, зголемена енергетска ефикасност, нови форми на евалвација и подобрување на работата на јавната администрација и креирање вредности за општеството во целина.

Со имплементација на е-Влада стратегијата, ќе се овозможат нови можности, нови услуги и нови модели на работење.

Граѓаните на Република Македонија ќе имаат отворен пристап до владините информации и услуги, и ќе имаат можност да учествуваат во градењето на демократското општество во Македонија преку користење на интернет, телефонија и друг вид на технологии, ќе се соочат со намалена корупција, поголема транспарентност и зголемена информациска безбедност при остварување на нивните права и обврски. Бизнис секторот во Република Македонија ќе има

⁹ Jeremy Millard. ePublic services in Europe: past, present and future: Research findings and new challenges <http://ftp.cordis.europa.eu/pub/ist/docs/epublic-services.pdf>. Accessed 9 Nov 2007. P 41-42

поширок и поотворен пристап до информации, подобра бизнис клима, економска виталност, а при остварувањето на своите права и обврски ќе се соочи со поголема транспарентност, намалена корупција, поголема одговорност и доверба од, и кон државната администрација.

Разбран на овој начин, концептот за е-Влада ќе претставува многу повеќе од поддршка во работењето на администрацијата. Тој ќе претставува многу значаен фактор за одржлив развој на севкупното општество во Република Македонија.

5. Е-Влада принципи

Е-Влада стратегијата на Република Македонија се базира на следниве принципи меѓу кои се и принципите потврдени во Декларацијата на министрите на ЕУ земјите и земјите апликанти во Брисел, ноември 29, 2001¹⁰:

Е-Влада која е целосно фокусирана на потребите на граѓаните

Услугите на е-Влада треба да бидат постојано на располагање, да бидат лесно достапни и целосно прилагодени на потребите на граѓаните.

Кога се размислува за каква било електронска услуга, секогаш треба да се размислува за вистинските потреби на граѓаните, секогаш треба да се земе во предвид нивниот начин на размислување, потреби и сл., со оглед на тоа дека релацијата држава – граѓанин, треба да биде вистински пандан на релацијата компанија – потрошувач.

Реформираните услуги треба да го прават животот полесен и поудобен на граѓаните: тие не мораат физички да бидат присутни за да можат да ги користат услугите, не мора да чекаат во редици, нема работно време, нема губење време во одење од една до друга институција, постојат само едноставни процеси и форми кои се логични дизајнирани.

Доверливост и безбедност

Граѓаните мора да имаат верба во електронската власт, исто онолку колку што имаат и во традиционалната. Граѓанинот мора да има потврда дека електронската верзија од официјалниот документ кој тој го добива не е изменет и дека навистина е пратен од соодветната институција. Исто така, институциите мора да имаат можност да проверат дали документите кои се пристигнати се во оригиналната верзија која е пратена од граѓанинот и дали се пратени од токму тој граѓанин.

Транспарентност

Новите технолошки достигнувања ќе бидат прифатени само ако оние кои се засегнати од нив, од вработените во јавната администрација до граѓаните и бизнисите, целосно се вклучени во процесите и активностите се извршуваат на транспарентен начин.

Брзо, евтино и ефективно

Е-Влада, преку користење на новите информатички и комуникациски технологии и соодветни организациони структури, ќе овозможи брзо обезбедување на е-услуги и информации. Поефикасното функционирање на целата државна администрација ќе придонесе електронските услуги и информации да бидат поевтини и поквалитетни за граѓаните, отколку преку класичните канали на комуникација (шалтер, телефон).

¹⁰[http://mid.gov.si/mid/mid.nsf/V/K1E2C09FA156AAD16C1256C0D002921C9/\\$file/Ministerial_declaration_291101.pdf](http://mid.gov.si/mid/mid.nsf/V/K1E2C09FA156AAD16C1256C0D002921C9/$file/Ministerial_declaration_291101.pdf)

Достапност и инклузивност

Услугите на јавната администрација мораат да бидат достапни за секого без никаква дискриминација. Дигиталниот јаз, којшто означува одвоеност помеѓу оние кои без проблем ги користат новите технологии и оние кои имаат потешкотии, не смее да постои. Понудените решенија треба да бидат без никакви бариери и да бидат достапни за сите.

Корисност и едноставност

Понудените електронски услуги мора да бидат структурирани на лесен, јасен и едноставен начин. За да се добие одобрување и прифатеност од страна на корисниците, формите и порталите, мора да имаат конзистентен дизајн. Навигацијата и менијата треба да бидат логични, со позната структура, за корисниците да можат лесно да го најдат она што го бараат.

Соработка

Имплементацијата на електронските услуги функционира најдобро кога постои соработка меѓу сите нивоа на е-Влада, вклучувајќи ги организационите и техничките елементи. Потребно е да постои соработка меѓу државните институции во сите сегменти како основа во воведувањето на новите технолошки решенија.

Стандардизација

Државната администрација ќе функционира како координиран механизам на централно и локално ниво. Ова ќе им овозможи на корисниците да комуницираат со властите и да ги користат нивните услуги со ист квалитет, брзина и преку истите медиуми, без разлика на тоа кој ја обезбедува конкретната услуга.

Интероперабилност

Различните типови на системи треба да се во можност да комуницираат меѓусебно, независно од нивната платформа. Е-Влада решенијата ќе бидат дизајнирани во согласност во општо прифатени стандарди.

Учество во процесот на донесување на одлуки – Е-демократија

Е-Влада ги зема во предвид потребите и желбите на граѓаните, бизнисите, невладините организации и другите институции и ги вклучува сите страни во своето работење. Владата ќе развива алатки за ефективна јавна дебата и партиципација во демократскиот процес на донесување на одлуки.

Слика 1 – Е-Влада принципи

6. Контекст

Со цел постигнување на координиран и систематски пристап во реализацијата на стратешкиот приоритет „градење на информатичко општество“, Владата на Република Македонија основа централно тело за креирање и развој на информатичко општество - планирање, управување и одобрување на сите ИКТ поврзани проекти во Владата на Република Македонија и државните институции. Министерството за информатичко општество е тело одговорно за промоција и широко користење на ИКТ, што води кон побрз економски развој на земјата, преку зголемување на ИКТ пристапноста за граѓаните, државните органи и приватниот сектор.

Главни функции и компетенции на Министерството за информатичко општество се: дефиниција на стратегии и политики за развој на информатичко општество; воспоставување легислативна рамка; хармонизација и следење на правните, регулаторните и институционални рамки за имплементација на информатичко општество и е-Влада; хоризонтална координација помеѓу државните органи во процесот на имплементација на ИКТ интегрирани проекти.

Со цел ефикасно и ефективно спроведување на мерки кои произлегуваат од Национални стратегии кои се однесуваат на развој на информатичко општество, како и правилно насочување и водење на проекти од областа на информатичкото општество, Владата на Република Македонија формираше Национален совет за информатичко општество, кој се состои од претставници од сите чинители во градењето и развојот на информатичкото општество: приватниот, јавниот, невладиниот и академскиот сектор.

Развојот на информатичкото општество во Република Македонија е базиран на партнерство помеѓу Владата, граѓанскиот сектор, приватниот сектор, операторите, локалните власти и другите заинтересирани страни. Одржлив економски развој е корист која резултира од развојот на информатичкото општество, како и поттикнувач на истиот процес.

6.1. Стратешки приоритети и стратешки цели

Стратешки приоритети и стратешки цели за развој на информатичко општество на Министерството за информатичко општество се:

Одржлив развој на ИКТ

- изградена и подобрена ИКТ инфраструктура во органите на државната управа и јавни претпријатија и установи
- вмрежени и интероперабилни системи на органите на државната управа и јавните претпријатија и установи
- воведени меѓународно прифатени ИТ стандарди
- пристап во меѓународната ИКТ мрежа

Развој на услугите на информатичко општество

- овозможен и олеснет пристап до ИКТ
- ИКТ придобивките во функција на целите на образованието

- компјутер за секој ученик
- зголемена ефикасност во извршувањето на административните услуги кон граѓаните
- олеснет пристап во остварувањето на граѓанските права

ИКТ вмрежување на домашната со светската економија

- намалени административни препреки во бизнисот
- олеснет проток и промет на стоки и услуги
- олеснет и побрз пристап до бизнис информации
- зголемена конкурентност на домашната бизнис заедница

Зголемување на административната култура во користење на ИКТ

- зајакнати капацитети на ИКТ администрацијата
- зголемена ефикасност и ефективност во работењето на органите на државната администрација
- подобрена соработка со домашни и надворешни институции
- зголемена соработка со невладиниот, приватниот и академскиот сектор

Информациска безбедност

- зголемена безбедност во ИКТ системите и протокот на информациите
- сигурност во користењето на ИКТ
- обезбедена заштита од националните и глобалните закани и ризици од аспект на ИКТ
- вклучување на РМ во меѓународните алијанси за борба со информациските закани

6.2. Актуелни случувања

Република Македонија е во процес на движење кон ефикасно и ефективно работење на јавната администрација, т.е во процесот на градење на е-Влада концептот - зајакнување на врските помеѓу јавната администрација и општеството, што во крајна линија ќе резултира со појака, потранспарентна, поодговорна и инклузивна демократија.

Во таа насока, а со цел подобра понуда на владини услуги преку комплетно координирани и интегрирани активности на јавната администрација, во тек е имплементацијата на еден од предусловите за зголемување на ефикасноста на институциите преку **не** собирање на податоци и информации кои други институции веќе ги поседуваат и преку намалување на количината на податоци и информации собирани од граѓаните и правните субјекти, што ќе го редуцира дуплирањето на податоците. Станува збор за систем за **меѓусебно поврзување и користење на регистрите и базите на податоци меѓу државните органи и институциите**.

Со воведување на механизмот на меѓусебно поврзување, како и овозможување на користење на регистрите на државните органи и институциите ќе се допринесе за квалитетно работење, економичност, ефикасност и олеснување на остварувањето на функциите на државните органи и институциите, како и на правата и обврските на деловните субјекти и на граѓаните.

Сегашната состојба во државните органи во Република Македонија и институциите укажува на потребата од меѓусебно поврзување и користење на регистрите и базите на податоци. Со цел успешно и ефикасно имплементирање на проектот, неопходно е воспоставување на

правна рамка за изведување на истиот. За таа цел се носи посебен закон кој овозможува уредно воспоставување на тој систем.

Законот за електронско управување ја уредува дејноста на државните органи и институциите при работа со електронски документи, доставувањето на административни услуги по електронски пат и размена на електронски документи меѓу државните органи и институциите. Истиот е усогласен со Европската интероперабилна рамка, која се дефинира како платформа во Европската Унија.

Рбетната комуникациска инфраструктура што ги поврзува сите министерства во безбедна и интероперабилна околина, е владината мрежа која обезбедува висок степен на безбедност во комуникацијата помеѓу институциите, олеснета комуникација помеѓу институциите и намалени трошоци за комуникација.

Заради обезбедување на потребна инфраструктура за издавање на дигитални сертификати, зголемена безбедност на податоците, зголемен степен на користење на владините електронски услуги, заштита на електронските комуникации на јавната администрација, осигурување на идентитетот на учесниците во електронските комуникации и сл., Владата на Република Македонија имплементира решение за **инфраструктура на јавен клуч** (PKI – Public Key Infrastructure) за потребите на јавната администрација кое ќе функционира под меѓународно прифатени стандарди и ќе ги задоволува потребните сигурносни критериуми кои се валидни за овие решенија.

Започнато е имплементирањето на интегриран **е-Владин систем за управување со документи** (Документ менаџмент систем) и негово позиционирање како е-Владин рбет кој треба да ги вклучи сите релевантни институции и треба да и овозможи на Владата да ги автоматизира работните процеси и да овозможи следење на текот на документација во процесот на нејзино донесување и одобрување.

За подобрување на интеракциите со бизнис секторот и индустријата, квалитетен и брз одговор на граѓанските потреби и барања - еманципирање на граѓаните преку понуда на информации или, ефикасен владин менаџмент, во тек е надградба на функционалностите на порталот **www.uslugi.gov.mk** и овозможување електронско побарување, плаќање и процесирање на услугите што ги даваат владините институции, со што ќе се елиминира потребата од посета на државните и приватните институции за доставување поднесоци, барања, вршење плаќања и слично. Порталот www.uslugi.gov.mk е електронски сервис на Владата, со кој таа овозможува пристап до информации за услугите што ги даваат министерствата и другите институции по електронски пат.

Бројот на **електронско достапни услуги** ќе се зголемува. Дел од веќе достапните услуги се: приказ на топографски карти и авионски фото снимки; е-увид во имотен лист; преглед на катастарски податоци; сместување на студенти во студентски домови, пријави за ученички стипендии, студентски кредити, студентски стипендии; бесплатни електронски курсеви поврзани со запознавањето со информатичките технологии; електронско тестирање на студентите на Институтот за информатика; барање работа; електронско поднесување на даночни пријави; електронски систем за јавни набавки; пребарување на објава на ликвидација на правен субјект; проверка на големината на правен субјект; резервација на име на субјект;

распределба на меѓународни дозволи за превоз на стоки; промоција на МСП - можност за македонските мали и средни претпријатија да се промовираат на надворешни партнери и пазари; апликација за електронско доставување на податоците од М-4 пријавите; пријава - одјава на работен однос; аплицирање и издавање на лиценци и квоти за увоз/извоз; аплицирање за работа во јавната администрација; предлог буџетски барања до Министерството за финансии и други.

7. Стратешки мерки

Стратешките мерки се поделени во три категории: проекти, е-услуги и иницијативи.

Главна цел на проектите е воспоставување инфраструктура, која ќе биде основа за имплементација на е-услугите. Иницијативите се паралелни долгорочни активности кои треба да се преземаат и кои индиректно ќе влијаат и ќе го потпомагаат процесот на имплементација на е-Влада мерките.

Инфраструктурата ќе се воспостави преку меѓусебно поврзување и користење на регистрите и базите на податоци меѓу државните органи и институциите, воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати на јавната администрација, воведување на систем за управување на документи во органите на државната управа, доделување на електронски идентитет на граѓаните.

Крајниот резултат по кој ќе се мери успешноста и на стратегијата и на развојот на информатичкото општество воопшто, се е-услугите. Успешноста и очекуваните резултати од е-услугите се во директна зависност од проектите и иницијативите. Во делот е-услуги се прикажани е-услугите кои се планираат за имплементација во периодот 2010-2012. Изборот на услуги е направен земајќи ги во предвид насоките од Европската Комисија, како и потребите и плановите на институциите и крајните корисници.

7.1. Проекти

Проект 1: Систем за управување на документи во органите на државната управа (DMS)	
Опис на Проектот:	Развивање на интегриран е-Владин систем за управување со документи преку кој ќе се овозможи процесирањето на документи да биде 100% електронско. Системот ќе биде позициониран како е-Владин р'бет, кој ќе ги вклучи сите релевантни институции. Тоа ќе ги овозможи на Владата да ги автоматизира клучните административни процеси и да воведи електронски тек на документација во процесот на создавање и одобрување, како во секоја владина институција, така и меѓу институциите.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Органи на државна управа
Стратешка цел:	Зголемена ефикасност и ефективност во работењето на органите на државната администрација
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> Ефикасно, ефективно и транспарентно извршување на административните процеси Автоматизирано и контролирано процесирање на работните документи во, и меѓу институциите
Период на имплементација:	2008 – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Процент на документи процесирани со системот, по институции Број на користени и новоразвиени процеси
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Отпор кон промена на досегашното работење Паралелно работење (и на хартиена форма) Недостаток на ИТ кадри од органите на државна управа кои ќе го одржуваат и надоградуваат системот Недостаток од финансиски средства за ширење и надоградба на решението
Клучни фактори за реализација	
Финансиска проекција:	20.910.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Раководни претставници, ИТ лица и лица вклучени во административните процеси од органите вклучени во Проектот
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Развој на информациско - комуникациска инфраструктура помеѓу органите на државна управа Воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати Основна ИКТ писменост на кадрите кои ќе го користат системот Имплементаторот да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Проект 2: Систем за издавање на дигитални сертификати на јавната администрација (PKI)	
Опис на Проектот:	Воспоставување систем преку кој ќе се издаваат дигитални сертификати на јавната администрација. Ќе биде формирано доверливо трето тело кое ќе ги задоволи сигурносните барања на јавната администрација и ќе функционира под меѓународно прифатливи стандарди.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Министерство за информатичко општество, Министерство за здравство
Стратешка цел:	Зголемена безбедност во ИКТ системите и протокот на информациите
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедена инфраструктура за издавање на дигитални сертификати • Зголемен степен на користење на владините електронски услуги • Зголемена безбедност во електронската комуникација
Период на имплементација:	2009 – 2010 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Број на издадени смарт - картички на вработени во јавната администрација • Степен на пораст на употребата на дигиталните сертификати и дигиталните потписи од страна на јавната администрација
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Неможност да се привлече и задржи искусен и стручен кадар • Нарушување на информациската безбедност на системот • Непочитување на претходно воспоставени сигурносни политики и политики на телото за издавање на дигитални сертификати
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	15.000.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Министерството за информатичко општество
Човечки ресурси:	<ul style="list-style-type: none"> • Работна група со претставници од одредени државни институции • Шест до осум лица кои ќе работат во телото за издавање на дигитални сертификати, а кои ќе ги извршуваат следните функции: техничко – оперативни работи, регистрациски работи, правни работи и внатрешна контрола
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Податочен центар кој ќе ги исполнува високите стандарди релевантни за вакви решенија • Распожлив ИКТ кадар за работа во државната администрација • Имплементаторот да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Проект 3: Меѓусебно поврзување и користење на регистрите и базите на податоци меѓу државните органи и институциите (Интероперабилност)	
Опис на Проектот:	Интерповрзување на регистрите и базите на податоци во министерствата и други државни институции. Со ова решение институциите нема да собираат информации кои други институции веќе ги поседуваат, со што ќе се редуцира дуплирањето на податоците.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Органи на државна управа, приватен сектор, академски сектор
Стратешка цел:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемена ефикасност и ефективност во работењето на органите на државната администрација Зголемена ефикасност во извршувањето на административните услуги кон граѓаните
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемени права и намалени обврски на деловните субјекти и граѓаните Зголемен квалитет на владините електронски услуги Намалено време за добивање на услуги Зголемена ефикасност во давањето услуги кон граѓаните и деловните субјекти
Период на имплементација:	2009 год. – константен развој
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Број на функционално интерповрзани регистри и бази на податоци Степен на поврзаност на регистрите и базите на податоци во државните органи и институции Број на електронски административни услуги како резултат на новиот систем
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Неможност да се привлече и задржи искусен и стручен кадар Недостаток од финансиски средства за ширење и надградба на решението
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	92.250.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Министерството за информатичко општество
Човечки ресурси:	<ul style="list-style-type: none"> Работна група со претставници од институциите – Имплементатори Шест до осум лица кои ќе бидат надлежни за одржување, развој и управување на решението
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Податочен центар за централниот систем на решението Развој на информациско - комуникациска инфраструктура помеѓу органите на државна управа Постоење на ажурирани електронски регистри и бази на податоци Пропишување на подзаконски акти на Законот за електронско управување со кои ќе се регулираат различни сегменти од Проектот и Решението Имплементаторите да имаат донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбедат заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Проект 4: Е-документи	
Опис на Проектот:	Проектот „Е-документи за граѓаните“ има за цел значајно редуцирање на административните бариери. Во практиката, кога граѓанинот се обраќа до која било институција за некаква услуга, самата институција треба електронски да ги побара сите потребни податоци и документи за граѓанинот од другите институции. Проектот Е-документи ќе се имплементира координирано со Проектот за меѓусебно поврзување на регистри и бази на податоци меѓу државните органи и институциите.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Органи на државна управа, фондови, јавни претпријатија и установи
Стратешка цел:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемена ефикасност и ефективност во работењето на органите на државната администрација Зголемена ефикасност во извршувањето на административните услуги кон граѓаните
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемени права и намалени обврски на деловните субјекти и граѓаните Зголемен квалитет на владините електронски услуги Намалено време за добивање на услуги Зголемена ефикасност во давањето услуги кон граѓаните и деловните субјекти
Период на имплементација:	2010 – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Број на документи кои ќе се бараат и добиваат по електронски пат Број на електронски административни услуги кои ќе ги користат функционалностите на новиот систем
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Недостаток од финансиски средства за ширење и надградба на решението
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	307.500.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Министерството за информатичко општество
Човечки ресурси:	<ul style="list-style-type: none"> Работна група со претставници од институциите – Имплементатори Шест до осум лица кои ќе бидат надлежни за одржување, развој и управување на решението
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Податочен центар за централниот систем на решението Анализа на административни процеси каде треба да се воведат системот Развој на информациско комуникациска инфраструктура помеѓу органите на државна управа Меѓусебно поврзување и користење на регистрите и базите на податоци меѓу државните органи и институции Расположлив ИКТ кадар Постоење на ажурирани електронски регистри и бази на податоци Пропишување на подзаконски акти на Законот за електронско управување со кои ќе се регулираат различни

	<p>сегменти од Проектот и Решението</p> <ul style="list-style-type: none">• Усогласување на правна рамка за применливост на системот• Имплементаторите да имаат донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбедат заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци
--	--

Проект 5: Електронски лични карти (eID)	
Опис на Проектот:	Воведување на електронски лични карти базирани на инфраструктура на јавен клуч со кои ќе се вградат квалификувани дигитални сертификати за сите граѓани и кои ќе може да се користат за која било електронска услуга
Носител на Проектот:	Министерство за внатрешни работи
Имплементатори:	Министерство за внатрешни работи
Стратешка цел:	<ul style="list-style-type: none"> Сигурност во користењето на ИКТ Развој на услугите на информатичко општество
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемен степен на користењето на електронските услуги
Период на имплементација:	2010 – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Број на издадени електронски лични карти Процент на зголемување на користењето на електронските услуги како резултат на воведувањето на електронски лични карти
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Недостаток од финансиски средства за одржување и надградба на решението Недостаток на високо стручен кадар кој ќе работи на системот за издавање на електронски лични карти
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	215.250.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Стручни лица вработени во Министерството за внатрешни работи кои ќе работат на системот за издавање на електронски лични карти
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Политичка волја за спроведување на Проектот Прилагодување на законската регулатива Расположлив ИКТ кадар за работа во државната администрација Воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати Имплементаторот да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Проект 6: Веб-портал за е-демократија	
Опис на Проектот:	Креирање веб - портал за учество на граѓаните при градењето на јавни политики, кој ќе овозможи примена на информациско – комуникациските технологии во подобрување на демократските процеси во земјата.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Сите органи на државната управа, невладини организации
Стратешка цел:	Олеснет пристап во остварувањето на граѓанските права
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемена транспарентност и одговорност на администрацијата • Зголемено учество на граѓаните во процесот на донесување на владини одлуки • Подигнато ниво на демократија • Зајакната доверба во институциите на системот
Период на имплементација:	2010 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Статистика на посетеност на веб - порталот • Број на институции кои активно го користат порталот за учество на граѓаните • Број на акции/теми отворени за учество на граѓаните
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Отпор од институциите за активно учество во Проектот • Користење на порталот како политички медиум • Недоверба од страна на граѓаните во полезноста и значењето на порталот
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	3.075.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Номинирани претставници од сите органи на државната управа кои ќе бидат официјални контакт - точки во Проектот
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Политичка волја за воспоставување и користење на е-демократија портал • Сите институции – имплементатори да имаат донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбедат заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Проект 7: Управување на односите со граѓаните (CRM)	
Опис на Проектот:	Доставување услуги на граѓаните на ефективен и ефикасен начин кои ќе бидат целосно приспособени на нивните потреби. Јавната администрација ќе нуди квалитетни услуги на граѓаните, при што тие ќе имаат можност да изберат како, кога и каде ќе им пристапат. Ова ќе се постигне преку понуда на владините услуги преку повикувачки центри, веб - портали, СМС, канцеларии за услуги на граѓаните, како и преку воспоставување на концептот на „one-stop government“ со кој граѓаните ќе имаат можност да ги добијат потребните услуги преку каналот на комуникација што тие го претпочитаат.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество, ЗЕЛС, локални власти
Имплементатори:	Сите органи на државната управа, локалната власт
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество <ul style="list-style-type: none"> • Овозможен и олеснет пристап до ИКТ • Зголемена ефикасност во извршувањето на административните услуги кон граѓаните • Олеснет пристап во остварувањето на граѓанските права
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Ефикасна државна администрација • Пораст на довербата меѓу граѓаните и јавната администрација
Период на имплементација:	2011 – 2013 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Временски период потребен за иницирање и извршување на одредена услуга • Број на понудени услуги • Степен на користење на услугите
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Неефикасна реорганизација на органите на државната управа • Отпор кон промена на досегашното работење
Клучни фактори за реализација	
Финансиска проекција:	246.000.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Раководни претставници, ИТ лица и лица вклучени во административните процеси од органите
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Меѓусебно поврзување и користење на регистрите и базите на податоци меѓу државните органи и институции • Реорганизација на државната администрација • Расположлив ИКТ кадар за работа во државната администрација • Политичка волја и соработка од државните институции • Воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати • Имплементаторот да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Проект 8: Информациска безбедност	
Опис на Проектот:	Донесување на законско решение за мерки и стандарди на информациска безбедност со кои ќе се утврдат минималните критериуми за заштита на класифицирани и неklasифицирани податоци во информациските системи во Република Македонија.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество и Министерство за внатрешни работи
Имплементатори:	Органи на државната управа, академски сектор
Стратешка цел:	<ul style="list-style-type: none">• Зголемена безбедност во ИКТ системите и протокот на информациите• Сигурност во користењето на ИКТ
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none">• Донесени минимални критериуми за информациска безбедност на државно ниво, кои ќе претставуваат основа за имплементација на информациската безбедност во сите органи на државна управа.
Период на имплементација:	2010 – 2011 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none">• Донесено законско решение на национално ниво
Ризици:	<ul style="list-style-type: none">• Самостојни парцијални решенија за информациска безбедност во органите на државната управа, кои не можат да функционираат како единствена државна стратегија за развој и имплементирање на информациска безбедност.
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	1.230.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Експерти од оваа област од Министерството за информатичко општество, Министерството за внатрешни работи и останатите органи на државната управа.
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none">• Обезбедување на експерти кои имаат добро познавање на аспекти од областа на информациска безбедност• Соработка со државните институции – Имплементатори

Проект 9: ИТ стандарди во државните институции	
Опис на Проектот:	Утврдување на сигурносни мерки и препораки за заштита и развој на ИТ системи чија примена ќе биде задолжителна од страна на државните институции.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Сите органи на државната управа
Стратешка цел:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемена безбедност во ИКТ системите и протокот на информациите Сигурност во користењето на ИКТ Воведени меѓународно прифатени ИТ стандарди
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> Информациска безбедност во државните институции Стандардизација во заштитата и развојот на ИТ системите Олеснета комуникација помеѓу јавните институции
Период на имплементација:	2009 – 2011 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Процент на државни институции кои целосно ги применуваат воспоставените ИТ стандарди Степен на зголемена доверба на државната администрација кон новите технологии
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Недостаток на капацитет и обучени лица за имплементација на стандардите Неадаптирање кон новите трендови на ИТ стандарди Несоодветно ниво на поставените стандарди со постојната состојба Неприфаќање на значењето од воведување на ИТ стандарди и непочитување на воспоставените ИТ стандарди
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	6.150.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Вработени во ИТ секторите во државните институции
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Подготовка на стратегија за воведување на ИТ стандарди во државните институции

Проект 10: Електронско плаќање на административни такси	
Опис на Проектот:	Овозможување таксите за услугите кои ги нудат органите на државната управа, граѓаните на Република Македонија, освен на досегашниот начин, да ги плаќаат и преку мобилен телефон или со платежни картички преку интернет.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Сите органи на државната управа
Стратешка цел:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемена ефикасност во извршувањето на административните услуги кон граѓаните Олеснет пристап во остварувањето на граѓанските права
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> Олеснети постапки за добивање на услуги од владините институции Директна промоција на заложбите на Владата за воспоставување на приватно-јавни партнерства преку воспоставување на партнерства со банките и мобилните оператори Поддршка на заложбите на Министерството за финансии за безготовинско плаќање
Период на имплементација:	2009 – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Број на административни такси чие плаќање може да се изврши по електронски пат Вредност во денари на намалени трошоци за печатење и дистрибуција на таксени марки Број на извршени плаќања Степен на намалување на времето потребно за плаќање на административни такси
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Неподготвеност на држаните органи да прифаќаат електронско плаќање на административни такси Недоверба од граѓаните кон новите начини на плаќање
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	6.150.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Лица кои вршат проверка на извршено плаќање на административни такси - истите лица кои примаат поднесоци за одредена услуга
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Усогласена правна рамка за плаќање на административни такси по електронски пат Развој на информациско - комуникациска инфраструктура помеѓу органите на државна управа Имплементаторите да имаат донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбедат заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Проект 11: Целосен е-трезор систем	
Опис на Проектот:	Воспоставување целосен е-трезор т.е. електронско внесување на платни налози од страна на буџетските корисници и испраќање на електронски изводи кои ќе може автоматски да се прокнижат во нивните книговодствени системи.
Носител на Проектот:	Министерство за финансии
Имплементатори:	Сите буџетски корисници
Стратешка цел:	<ul style="list-style-type: none">• Зајакнати капацитети на ИКТ администрацијата• Зголемена ефикасност и ефективност во работењето на органите на државната администрација
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none">• Зголемена ефикасност и ефективност во работењето на органите на државната администрација• Брзо и сигурно внесување на налозите• Навремено добивање на изводи• Можност за понатамошно процесирање на добиените изводи• Можност за брз и постојан пристап до барани податоци
Период на имплементација:	2011 – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none">• Степен на користење на е-трезор системот од страна на буџетските корисници• Број на институции кои го користат системот• Број на трансакции и плаќања, комплетно реализирани преку системот
Ризици:	<ul style="list-style-type: none">• Некористење заради недоверба во системот• Двоен начин на работа• Отпор на промени од страна на корисниците
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	307.500.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Администратори на системот, вработени во Министерството за финансии
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none">• Политичка волја од страна на Министерството за финансии• Воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати• Имплементаторот да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Проект 12: Е-катастар	
Опис на Проектот:	Воспоставување на електронски катастарски информатички систем како интегриран и единствен систем во Република Македонија кој овозможува пријавување, обработка, дистрибуција и пристап до ажурирани податоци од катастарот на недвижностите
Носител на Проектот:	Агенција за катастар на недвижности
Имплементатори:	Агенција за катастар на недвижности
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> Регистар на недвижности кој ќе овозможи поефикасен систем за правата врз недвижности, електронско поврзување на нотари со катастарот Институционално јакнење и создавање на ефикасен, ефективен и доверлив систем за катастар и регистрација на недвижности Спроведување на корисничко ориентирани процеси засновани на едношалтерски систем, скусување на роковите за обезбедување на услуги на корисниците до еден ден за трансакција.
Период на имплементација:	2008 – 2012 год.
Показатели на успешност:	Имплементација во Центар - Скопје и сите подрачни одделенија на Агенцијата за катастар на недвижности
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Недоволна соработка и координација помеѓу одделните владини институции/агенции Отпор кон новите технологии/систем од страна на корисниците Проблеми по однос на пристапноста и достапноста на податоците Проблеми по однос на квалитетот и контролата на податоците Недостаток на континуитет во работните процеси Недостаток на ажурирани и комплетиран катастарски, картографски и геодетски податоци
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	90.000.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија, Проект развој на капацитетите на АКН во функција на имплементација на стартешко деловен план на АКН 2009-2012 финансиран од СИДА
Човечки ресурси:	Службеници од Агенцијата за катастар на недвижности, ИТ лица од Агенцијата за катастар на недвижности, нотари
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Успешна имплементација на системот во Центар за катастар на недвижности - Скопје, успешна имплементација на системот во останатите градови во Р. Македонија Доволно ресурси и капацитети (човекови и финансиски) за спроведување на Проектот Соодветна правна основа за користење на дигитални системи и податоци Прифаќање и спроведување на реинжинеринг на работните

	<p>процеси, вклучувајќи ја и неопходната реорганизација</p> <ul style="list-style-type: none">• Пазарна/корисничка ориентираност• Политичка и управувачка поддршка на Проектот• Усогласување на законската регулатива по однос на прашањата на доверливост на податоците• Интегритетот/конзистентноста на податоците и системите• Имплементаторот да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци• Достапност до регистри од други институции како што е регистарот на лица од МВР и регистарот на правни субјекти од ЦР
--	---

Проект 13: Едношалтерски систем за увоз и извоз (Single Windows) и контрола при единствено застанување (One Stop Shop) – Фаза 2	
Опис на Проектот:	Во рамки на првата фаза од Проектот за воведување на едношалтерски систем за увоз и извоз (Single windows) и контрола при единствено застанување (One stop shop), изработен е и пуштен во употреба едношалтерски систем за дозволи за увоз/ извоз и транзит на стоки и тарифни квоти-ЕХИМ. Во него е овозможено електронско поднесување и издавање на над шеесет дозволи за увоз, извоз и транзит и тарифни квоти. Во втората фаза од Проектот, предвидено е воведување на дополнителни е-услуги во делот на транспортните дозволи и вклучување на дополнителни е-услуги во делот на транспортните дозволи и вклучување на дополнителни е-услуги во делот на прекуграничниот проток на стоки и постигнување на поголема софистицираност и интероперабилност со други системи кои се развиваат од страна на владините институции.
Носител на Проектот:	Царинска управа на Република Македонија
Имплементатори:	Органи на државна управа, приватен сектор
Стратешка цел:	<ul style="list-style-type: none"> • Одржлив развој на ИКТ • ИКТ вмрежување на домашната со светската економија • Зголемување на административната култура во користење на ИКТ
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемен број и квалитет на владините е-услуги • Примена на меѓународни стандарди • Поекономично и поефикасно користење на ресурсите • Координиран пристап и соработка помеѓу државните институции • Зголемена наплата на царинските и други давачки • Зголемена сигурност и безбедност, како резултат на централизирано третирање на информациите кои се однесуваат на пратките • Зголемена транспарентност и предвидливост во примената на прописите • Намалување на трошоците на бизнисите
Период на имплементација:	2009 – 2011 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемување на бројот и степенот на софистицираност на е-услугите • Зголемување на степенот на интероперабилност помеѓу информационите системи во владините институции • Зголемени приходи од царински и други давачки • Намалување на административни и други трошоци
Ризици:	Слаба координација и управување со активностите, застој и продолжување на роковите во имплементацијата и развојот на другите системи кои треба да се координираат
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	5.870.000,00 денари
Финансиски извори:	УСАИД Проект за е-Влада, Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Работна група на Владата на РМ и УСАИД Проект за е-Влада

Предуслови:	<ul style="list-style-type: none">• Продолжување со оперативна функција на EXIM системот и ставање во имплементација на Систем за обработка на царински декларации (CDPS), и Системот за управување со ВВД (TRACES LIKE)• Подготовка на потребните референтни електронски регистри во рамките на институциите• Имплементаторите да имаат донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбедат заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци
-------------	--

7.2. Е-услуги

Услуга 1: Персонален данок на доход - Е-даноци за физички лица	
Опис на услугата:	Можност за електронско поднесување на даночни пријави за физички лица. Истото ќе се овозможи преку проширување на функционалностите на постоечкиот е-даноци систем во насока на можност за пополнување на даночни пријави и други поднесоци, како и електронски прием на пополнети (prefiled) даночни пријави доставени од Управата за јавни приходи кои чекаат да бидат проверени и потпишани од физичкото лице.
Носител на Проектот:	Управа за јавни приходи
Имплементатори:	Министерство за информатичко општество, Министерство за финансии
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> • Електронско плаќање на даноците • Зголемен опфат на електронски услуги и интегрирање со сервисот за електронски услуги за плаќање на административни такси • Намалена потреба за директен контакт меѓу граѓаните и даночните обврзници • 24x7 расположивост на електронската услуга • Намалени трошоци поврзани со електронската услуга • Одговор во реално време на интернет валидациите преку интегрирање на процесите на страната на Управата за јавни приходи
Период на имплементација:	2010 – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Пораст на навремено доставени даночни пријави пред, и по воведувањето на системот • Пораст на точно пополнети доставени даночни пријави пред, и по воведувањето на системот • Степен на користење на електронскиот начин на поднесување, споредено со вкупниот број на пријави
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Неприфакане на услугата од страна на граѓаните • Преоптоварување на капацитетот поради несоодветно планирање
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	18.450.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од УЈП кои и сега работат на даночни пријави, ИТ лица од УЈП
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Интероперабилност на системите на УЈП со системите на други органи на државна управа • Носење документација од страна на УЈП за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 2: Пријави во полиција - Електронска дојава во полиција	
Опис на услугата:	Создавање услови стандардната процедура за пријавување криминални активности (кражба на автомобил, кражба во домот и сл.) на подрачната единица на МВР да се изведува и по електронски пат.
Носител на Проектот:	Министерство за внатрешни работи
Имплементатори:	Министерство за внатрешни работи, Министерство за информатичко општество
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none">• 24x7 расположивост на електронската услуга без потреба од физичко одење во подрачна единица на МВР• Намалени трошоци поврзани со поднесување дојава• Побрзо доставување на пријавите во пишана форма• Можност за понатамошно процесирање на податоците доставени во електронска форма• Намалена корупција
Период на имплементација:	2009 – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none">• Зголемен број на електронско добиени дојави во споредба со број на стандардно добиени дојави
Ризици:	<ul style="list-style-type: none">• Некористење поради недоверба од граѓаните кон услугата• Злоупотреба на услугата
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	615.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од МВР кои и сега работат на примање и постапување по полициски дојави, ИТ лица од МВР
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none">• Правно регулирање на процедурата за електронско поднесување дојави и постапување по истите• Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 3: Поднесување податоци во Заводот за статистика – Веб - прибирање на статистички податоци	
Опис на услугата:	Овозможување процедурата за поднесување на статистичките прашалници со податоци во Заводот за статистика на Република Македонија да се изведува и по електронски пат од страна на компаниите кои имаат законска обврска за извршување на оваа активност.
Носител на Проектот:	Државен завод за статистика
Имплементатори:	Државен завод за статистика, Министерство за информатичко општество
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> • Намалено време за пополнување на прашалниците • Зголемена точност на добиените податоци • Подобрен квалитет на продуцираните статистики • Подобрен одзив на извештајните единици • Намален товар на извештајните единици • Намалени трошоци за печатење на обрасци, поштенски трошоци и обработка • Автоматско процесирање на собраните податоци по електронски пат
Период на имплементација:	2009 – 2013 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Процент на намалување на трошоците • Намалено време помеѓу прибирање и објавување на процесирани податоци • Пораст на навремено прибрани статистички обрасци
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Неприфакане на услугата
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	615.000,00 денари
Финансиски извори:	ИПА 2009
Човечки ресурси:	Службеници во Заводот за статистика кои и сега работат на прибирање и обработка на статистички прашалници и ИТ лица од Завод за статистика
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Интероперабилност на системите на Завод за статистика со системите на Централен регистар на РМ • Започнување на Проектот ИПА 2009 • Ажуриран деловен регистар и ажурирани адреси на електронска пошта • Распожлив ИКТ кадар • Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 4: Користи од социјално осигурување - Остварување право на детски додаток	
Опис на услугата:	Овозможување граѓаните кои имаат право на детски додаток, да можат своето право да го остварат по електронски пат преку електронско аплицирање. Барањата на граѓаните ќе бидат електронски процесирани, а одговорите по истите ќе бидат електронски доставени.
Носител на Проектот:	Министерство за труд и социјална политика
Имплементатори:	Министерство за труд и социјална политика, Министерство за информатичко општество
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> • 24x7 расположивост на електронската услуга без потреба од физичко одење во подрачна единица на МТСП • Намалување на трошоците поврзани со поднесување и процесирање на барање за остварување на правото за детски додаток • Намалено време за внесување на податоците • Достапност на собраните податоци во електронска форма
Период на имплементација:	2010 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемен број на електронско добиени барања во споредба со стандардниот начин на поднесување
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Целната група за оваа услуга се социјални случаи, па постои ризик од недостапност и необученост на целната група до компјутери и интернет
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	615.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од Министерство за труд и социјална политика кои и сега работат на прибирање и обработка на барања за право на детски додаток, ИТ лица од МТСП
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Евтин и достапен пристап до интернет • Меѓусебно поврзување и користење на регистрите и базите на податоци меѓу државните органи и институции • Техничка подготвеност на подрачните единици на МТСП за процесирање на електронски барања • Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 5: Пријавување даночни неправилности и корупција	
Опис на услугата:	Воведување алтернативен канал на досегашната пракса за пријавување на ваков вид неправилности преку телефон - пријавување преку интернет. Според регулативата, ова ќе биде анонимна услуга по која УЈП ќе има обврска да постапува.
Носител на Проектот:	Управа за јавни приходи
Имплементатори:	Управа за јавни приходи, Министерство за информатичко општество
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none">Зголемување на бројот на пријавени неправилности
Период на имплементација:	2009 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none">Пораст на пријавени неправилности по електронски патЗголемување на бројот на пријавувања по електронски пат споредено со другите алтернативи
Ризици:	<ul style="list-style-type: none">Неприфаќање на услугата поради недоверба од страна на граѓаните или компаниитеЗлоупотреба на услугата
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	615.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од Управа за јавни приходи кои и сега работат на прибирање и обработка на пријави за неправилности, ИТ лица од УЈП
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none">Правно регулирање на постапката за електронско прибирање и постапување по пријавени неправилностиНосење документација од страна на УЈП за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 6: Користи од социјално осигурување - Остварување на правата за социјални придобивки за невработени	
Опис на услугата:	Можност невработените лица да го остварат своето право од социјални користи по електронски пат. Процесот на развој на услугата ќе се одвива во неколку фази, започнувајќи од објавување електронски формулари, можност за електронско поднесување на формуларите, електронско процесирање на истите, а во крајна фаза и автоматизирање на процесот што би значело дека системот (кој има податоци за лицата потенцијални корисници на овие бенефиции) ќе иницира започнување на процес за снабдување на услугата.
Носител на Проектот:	Агенција за вработување
Имплементатори:	Агенција за вработување, Министерство за информатичко општество
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> • 24x7 расположивост на електронската услуга без потреба од физичко одење во подрачна единица на АВРМ • Намалување на трошоците поврзани со поднесување и процесирање на барање за остварување на правото на социјални придобивки за невработени лица • Постоење на податоци во електронска форма • Намалена корупција
Период на имплементација:	2009 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Број на електронско добиени барања споредено со стандарден начин на поднесувања
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Целната група за оваа услуга се невработени лица, па постои ризик од недостапност и необученост на целната група до компјутери и интернет
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	615.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од Агенција за вработување на РМ кои и сега работат на прибирање и обработка на барања за социјални користи за невработени, ИТ лица од АВРМ
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Меѓусебно поврзување и користење на регистрите и базите на податоци меѓу државните органи и институции • Техничка подготвеност на подрачните единици на АВРМ за процесирање на електронски барања • Распожлив ИКТ кадар за работа • Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 7: Сертификати - Изводи од матична евиденција	
Опис на услугата:	Воспоставување систем за електронско аплицирање за изводи од матичната евиденција, за што ќе биде потребно граѓаните да поседуваат дигитален сертификат.
Носител на Проектот:	Управа за матична евиденција – Министерство за правда
Имплементатори:	Управа за матична евиденција – Министерство за правда, Министерство за внатрешни работи, Министерство за информатичко општество
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на ефикасноста на Управата за матична евиденција Намалено време и број на чекори во процесот на добивање на изводи од матичната евиденција
Период на имплементација:	2010 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Пораст на електронски аплицирања за изводи од матичната евиденција
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Некористење заради недоверба во системот од страна на апликантите Недоволен број на граѓани со дигитален сертификат
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	1.537.500,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	<ul style="list-style-type: none"> Администратори на системот, вработени во Управата за матична евиденција Корисници на системот, вработени во Управата за матична евиденција
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Целосно префрлување на матичната евиденција од Министерството за внатрешни работи во Управата за водење на матичните книги Воспоставување на електронска матична евиденција Реорганизирање на Управата за водење на матичните книги за потребите на новиот начин на работа Воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати Расположлив ИКТ кадар за работа во државната администрација Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 8: Регистрација на возило	
Опис на услугата:	Можност стандардната процедура за регистрирање на ново, користено или увезено возило, да може да се спроведе по електронски пат. Тоа подразбира можност потребните документи за регистрација да се поднесуваат и процесираат електронски, како и електронски да се плаќаат давачките за регистрација.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Министерство за внатрешни работи, Министерство за финансии, фирми кои вршат технички прегледи на возила и осигурителни компании, технички служби, орган за одобрување - Биро за метрологија при Министерство за економија.
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на опфатот на електронските услуги 24x7 расположивост на електронската услуга без потреба од физичко одење во подрачна единица на МВР и органот за одобрување - Бирото за метрологија. Намалување на времето и трошоците поврзани со поднесување и процесирање на барање за регистрација на возила
Период на имплементација:	2010 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Намалено време за завршување на процедурата за регистрација, споредено со времето за кое постапката се спроведува на стандардниот начин Пораст на електронско добиени и процесирани барања
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Непостоење на согласност помеѓу институциите вклучени во процедурата за регистрација на возила околу донесување на нова процедура за регистрација на возила Неприфатеност на услугата заради непоседување на дигитален потпис
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	6.150.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од институциите вклучени во процедурата на регистрација на возила кои и сега работат на прибирање и обработка на барања за регистрација, ИТ лица од МВР
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Носење нова процедура/правилник за постапката за регистрација на возила Интероперабилност на системите на институциите вклучени во процедурата за регистрација на возила Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци Изработка на електронски регистар за возила и електронски регистар за одобрени возила, спроведување на мрежа на учесници на овие два регистри

Услуга 9: Градежни дозволи	
Опис на услугата:	Можност граѓаните и компаниите постапката за барање дозвола за градење (регуларно, иницијално барање, без земање во обзир на спорови и жалби) да ја спроведуваат по електронски пат. Станува збор за стандардна процедура за добивање дозвола за градење или реновирање за физички лица.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Локални самоуправи, Министерство за транспорт и врски, Агенција за катастар на недвижности на Република Македонија
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на опфатот на електронските услуги 24x7 расположивост на електронската услуга без потреба од физичко одење во институции Намалување на времето и трошоците поврзани со поднесување и процесирање на барање за градежни дозволи
Период на имплементација:	2010 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Пораст на бројот на општини кои издаваат градежни дозволи по електронски пат Пораст на електронско добиени и процесирани барања за градежни дозволи Намалено време за кое се завршува процедурата за добивање градежна дозвола
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Непостоење на иницијатива кај општините за водење на постапката за издавање градежни дозволи електронски Неприфатеност на услугата од крајните корисници
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	6.150.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од институциите вклучени во процедурата на издавање градежни дозволи кои и сега работат на истата проблематика, ИТ лица од Агенција за катастар на недвижности на Република Македонија, ИТ лица од општините
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Интероперабилност на системите на општините, Агенција за катастар на недвижности и други институции вклучени во процедурата Правно регулирање на односите на институциите вклучени во процедурата кои односи се однесуваат на размената на службени официјални податоци Воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати Расположлив ИКТ кадар за работа во државната администрација Имплементаторите на услугата да имаат донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбедат заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 10: Пријавување за високо образование	
Опис на услугата:	Можност матурантите процедурата за запишување ученици на универзитети или други институции за високо образование финансирани од официјално административно тело во земјата, да ја спроведат по електронски пат.
Носител на Проектот:	Министерство за образование и наука
Имплементатори:	Министерство за образование и наука, државни факултети
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на опфатот на електронските услуги 24x7 расположивост на електронската услуга Намалување на времето и трошоците поврзани со завршување на процедурата за запишување во високо образование.
Период на имплементација:	2010 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Пораст на бројот на студенти кои своите апликации за упис во високо образование ќе ги поднесат по електронски пат
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Неприфаќање на услугата од страна на матурантите поради недоверба/техничка неподготвеност кон начинот на аплицирање
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	615.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од државни факултети кои и сега работат на примање на апликации за упис во високо образование, ИТ лица од Министерство за образование, ИТ лица од факултетите
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Постоење на функционален систем на Министерството за образование за комплетна евиденција на сите ученици запишани во средно школо Интероперабилност на системите на Министерството за образование и наука и државните факултети Расположлив ИКТ кадар за работа Имплементаторите на услугата да имаат донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбедат заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 11: Сертификати - Издавање на Уверение за државјанство	
Опис на услугата:	Можност секој граѓанин по електронски пат да поднесе барање за издавање на државјанство и да ги плати давачките. Исто така, и процесирањето на барањата односно издавањето на Уверение за државјанство ќе се врши по електронски пат.
Носител на Проектот:	Министерство за внатрешни работи
Имплементатори:	Министерство за внатрешни работи, Министерство за информатичко општество
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на опфатот на електронските услуги 24x7 расположивост на електронската услуга без потреба од физичко одење во подрачна единица на МВР Намалување на времето и трошоците поврзани со поднесување и процесирање на барање за издавање на државјанство
Период на имплементација:	2010 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемен број на поднесени барања за издавање на државјанство по електронски пат Намалено време на процедура за издавање на Уверение за државјанство по електронски пат споредено со времето потребно за завршување на процедурата по стандарден пат
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Неприфатеност на услугата од граѓаните заради недоверба кон системот Неприфатеност на услугата заради непоседување на дигитален потпис Неможност да се воспостави интероперабилност помеѓу сите релевантни институции вклучени во процесот
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	1.537.500,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од МВР кои и сега работат на примање на барањата за државјанство, ИТ лица од Министерство за внатрешни работи
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Интероперабилност на системите на Управата за матична евиденција и Министерство за внатрешни работи, како и со системите на други институции од кои се користат службени податоци во процесот на издавање на државјанство Воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 12: Објавување промена на место на живеење	
Опис на услугата:	Со воведување на оваа услуга ќе постои можност за граѓаните да ја спроведуваат процедурата за објавување промена на адреса на живеење на физички лица во земјата по електронски пат, преку поднесување на барање преку веб, како и процесирање на барањата.
Носител на Проектот:	Министерство за внатрешни работи
Имплементатори:	Министерство за внатрешни работи, Министерство за информатичко општество
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на опфатот на електронските услуги 24x7 расположивост на електронската услуга без потреба од физичко одење во подрачна единица на МВР Намалување на времето и трошоците поврзани со поднесување и процесирање на барање за регистрација на возила
Период на имплементација:	2010 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемен број на објавени промени на место на живеење по електронски пат Намалено време на процедура за објавување на промена на место на живеење по електронски пат споредено со времето потребно за процедура за истото објавување на стандарден начин
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Неприфатеност на услугата заради недоверба од страна на граѓаните
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	615.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од МВР кои и сега работат на примање на барањата за промена на место на живеење, ИТ лица од Министерство за внатрешни работи, службеници од МВР кои постапуваат по барањата на терен
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Ажурирана база на адреси на живеење Прилагодување на процедурата за објавување на промена на место на живеење Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 13: Дозволи поврзани со животна средина	
Опис на услугата:	Можност компаниите стандардната процедура за добивање барем една дозвола поврзана со животната средина - кои се дистрибуираат од страна на најниските административни нивоа, поврзани со започнувањето на бизнис активност (во предвид не се земаат жалбите и споровите) да ја спроведуваат по електронски пат.
Носител на Проектот:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Локални самоуправи, животна средина и просторно планирање, Агенција за катастар на недвижности на Република Македонија
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемување на опфатот на електронските услуги 24x7 расположивост на електронската услуга без потреба од физичко одење во институции Намалување на времето и трошоците поврзани со поднесување и процесирање на барање од областа на животната средина
Период на имплементација:	2010 - 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемен број на општини кои издаваат дозволи поврзани со животна средина по електронски пат Пораст на електронско добиени и процесирани барања за дозволи поврзани со животна средина Намалено време за кое се завршува процедурата за добивање дозвола поврзана со животна средина
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Непостоење на иницијатива кај општините за водење на постапката за издавање дозволи од областа на животната средина по електронски пат Неприфаќање на услугата од крајните корисници
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	6.150.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Службеници од институциите вклучени во процедурата на издавање дозволи поврзани со животна средина, кои и сега работат на истата проблематика, ИТ лица од Министерство за животна средина, ИТ лица од општините
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Интероперабилност на системите на општините, Агенција за катастар на недвижности, Министерство за животна средина и други институции вклучени во процедурата Правно регулирање на односите на институциите вклучени во процедурата кои односи се однесуваат на размената на службени официјални податоци Воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати Расположлив ИКТ кадар за работа во државната администрација

Услуга 14: Воспоставување на нов Систем за обработка на царински декларации (CDPS)	
Опис на Проектот:	Новиот систем за обработка на царински декларации (CDPS), создава услови за безхартена околина за настап на економските оператори при спроведување на царинската постапка, со обезбедување на повеќе е-услуги. Обезбедува услови за интероперабилност со Едношалтерскиот систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти-EXIM, Системот за интегрирано гранично управување (ISIGU) и други системи кои се дел од Царинскиот информациски систем (ЦИС). Новиот CDPS ги обезбедува потребните услови на национално ниво за интерконективност и интероперабилност на системите со Европската царинска унија.
Носител на Проектот:	Царинска управа на Република Македонија
Имплементатори:	Органи на државна управа, приватен сектор
Стратешка цел:	<ul style="list-style-type: none"> • ИКТ вмрежување на домашната со светската економија • Зголемување на административната култура во користење на ИКТ
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемен број и квалитет на владините е-услуги • Употреба на меѓународни стандарди • Поекономично и поефикасно користење на ресурсите • Координиран пристап и соработка помеѓу државните институции • Зголемена наплата на царински и други давачки • Зголемена сигурност и безбедност, како резултат на централизирано третирање на информациите кои се однесуваат на пратките • Намалена корупцијата • Зголемена транспарентност и предвидливост во примената на прописите • Намалени трошоци на бизнисите
Период на имплементација:	2009 – 2010 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемување на бројот и степенот на софистицираност на е-услугите • Зголемување на степенот на интероперабилност помеѓу информациите системи во владините институции • Зголемени приходи од царински и други давачки • Зголемување на бројот на откриени случаи на нелегални активности во прекуграничната трговија • Намалување на времето потребно за спроведување на царинската постапка • Намалување на административни и други трошоци
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Креирање на потребната законска регулатива • Спроведување на потребните организациски и процедурални промени во согласност со системските испораки • Значително доцнење на испораките предвидени во планот • Значително доцнење на прифаќањето на резултатите од тестирањето
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	265.000.000,00 денари

Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Работна група на Владата на РМ
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none">• Обезбедувањето на потребната законска регулатива• Извршување на потребните организациски и процедурални промени во согласност со системските испораки од страна на Царинската управа и партиципирачките владини институции• Координиран пристап и промоција за прифаќање на новиот концепт на електронска декларација од страна на владините институции и бизнис заедницата

Услуга 15: Електронски систем за пријава/одјава на работен однос за буџетските и јавните институции	
Опис на услугата:	Надградбата на електронска пријава/одјава ќе овозможи таа да биде користена и од буџетските и јавните институции. Со сегашниот систем, електронска пријава/одјава е достапна само за приватниот сектор. Системот ќе се надгради со опција Министерството за финансии да ги внесе согласностите и понатаму тие да бидат автоматски проверени при вработување во соодветната институција.
Носител на Проектот:	Агенција за вработување на Република Македонија
Имплементатори:	Агенција за вработување на Република Македонија, Министерство за финансии
Стратешка цел:	Зголемена ефикасност и ефективност во работењето на органите на државната администрација
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> • Достапност на услугата 24/7 • Заштеда на време и трошоци • Подобрен и постојан увид во ажурираните податоци од работниот однос на сите вработени во Република Македонија
Период на имплементација:	2010 – 2011 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемен број на пријавени/одјавени лица по буџетските и јавните институции користејќи го новиот систем
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Некористење на услугата
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	824.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија, донации
Човечки ресурси:	Службеници од Агенција за вработување на РМ кои и сега работат на пријава и одјава на работен однос, ИТ лица од АВРМ
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Политичка волја • Соработка меѓу Агенцијата за вработување и Министерството за финансии • Интероперабилност на системите на Министерство за финансии, Агенција за државни службеници, Агенција за вработување • Воспоставување на систем за издавање на дигитални сертификати • Распожлив ИКТ кадар за работа во државната администрација • Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

Услуга 16: Веб портал за географскиот информативен систем на Центар за управување со кризи	
Опис на услугата:	Географскиот информативен систем на Центарот за управување со кризи ќе дава интерактивен преглед на настани од интерес и нивна достапност преку веб-портал. Преку порталот посетителите ќе може да погледнат кои се актуелните настани што може да предизвикаат последици од пошироки размери, да добијат повеќе информации за архивирани настани, како и да се запознаат со проценката од ризици и опасности на одредена територија од државата.
Носител на Проектот:	Центар за управување со кризи
Имплементатори:	Центар за управување со кризи
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> • Едноставен пристап на информации до настани кои предизвикале или може да предизвикаат последици од пошироки размери за сите граѓани • Запознавање на граѓаните со можни ризици и опасности на одредена територија во Република Македонија
Период на имплементација:	2010 – 2011 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Статистика на посетеност на веб - порталот
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Мала посетеност заради: недоволна промоција на порталот; нерелевантни податоци; неажурирани податоци
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	3.075.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Вработени во Центарот за управување со кризи одговорни за администрирање на порталот
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Воспоставување систем за ефикасно прибирање на информации за настани од интерес од страна на Центарот за управување со кризи

Услуга 17: Здравствени услуги	
Опис на услугата:	Е-здравство подразбира група на здравствени услуги вклучувајќи интерактивни совети за достапноста на одредени услуги во различни болници како и закажување за прегледи.
Носител на Проектот:	Министерство за здравство
Имплементатори:	Министерство за здравство, Министерство за информатичко општество
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Придобивки:	<ul style="list-style-type: none"> Заштеда на време и трошоци и за пациентите и за здравствените установи Ефикасен и транспарентен здравствен процес Намалена корупција
Период на имплементација:	2010 – 2011 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> Зголемен број на електронско закажани прегледи Зголемена ефикасност на здравствениот процес Зголемено задоволство на пациентите
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> Недоволно користење заради достапност или необученост на граѓаните Недоволно користење заради недоверба во системот
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	123.000.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија
Човечки ресурси:	Медицински персонал во РМ, ИТ кадри од Министерство за здравство и Фонд за здравствено осигурување
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> Поставена ИКТ инфраструктура до сите здравствени установи во Република Македонија Носителот на услугата да има донесено документација за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци и да обезбеди заштита на личните податоци преку имплементација на прописите за заштита на лични податоци

7.3. Иницијативи

Иницијатива 1: Развој на веб - локациите на општините	
Опис на иницијативата:	Иницијативата за развој на веб - локациите на општините ќе претставува иницијатива насочена кон локалната самоуправа за дополнителен развој на веб - локациите на општините преку нудење повеќе електронски услуги и информации на истите.
Носител на иницијативата:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Општини, ЗЕЛС, Министерство за локална самоуправа
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Подигнато ниво на електронските услуги во Република Македонија. • Зголемена ефикасност на локалната самоуправа • Зголемена доверба на граѓаните
Период на имплементација:	2010 – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемен број на нови електронски услуги кои ги нудат општините
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Отпор кон промени во тековното работење на општините
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	9.840.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија, буџети на локални самоуправи, донации
Човечки ресурси:	Вработени во локалните самоуправи
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвеност и волја од страна на локалните самоуправи за зголемување на степенот на софистицираност на нивните веб-локации • Подготовка на анализа за потребите на граѓаните • Распожлив ИКТ кадар за работа

Иницијатива 2: Развој на ИКТ кадар во државната администрација	
Опис на иницијативата:	Согласно потребата на државните институции за употреба на ИКТ во нивната секојдневна работа и потребата за подобрување на ИКТ писменоста на вработените, потребно е да се изгради иницијатива за развој на ИКТ кадарот во државната администрација. Според тоа, потребно е да се воведат повеќе мерки за остварување на целите на иницијативата, како на пример: <ul style="list-style-type: none"> - воведување на ИКТ сектори во секоја институција - планско и систематско вработување на ИКТ кадри - обезбедување на обуки и доживотно учење - поставување на СЈО - стимулации со плати за задржување на ИТ кадарот и друго. - доусовршување на постоечките ИКТ кадри - обука на не-ИКТ кадри
Носител на иницијативата:	Министерство за информатичко општество, Агенција за државни службеници
Имплементатори:	Сите државни институции, академски сектор
Стратешка цел:	Зголемување на административната култура во користење на ИКТ
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Постоење на доволен ИКТ кадар способен да одговори на потребите на институциите за е-раст • Подобрување на ИКТ писменоста на сите вработени во државните институции • Зголемување на ефикасноста и ефективноста на државната администрација
Период на имплементација:	2010 – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Степен на одговарање на бројот на вработени во државната администрација од областа на ИКТ со потребниот • Зголемен број на обучени државни службеници кои завршиле обуки од областа на ИКТ • Постоење на интерни програми за ИКТ развој во институциите
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Мала заинтересираност на расположливиот ИКТ кадар за работа во државната администрација • Мал процент на државни службеници кои ги посетуваат организираниите обуки од областа на ИКТ
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	6.150.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија, донации
Човечки ресурси:	Надворешни обучувачи и обучувачи од Агенцијата за државни службеници
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Политичка волја

Иницијатива 3: Обука за е-Влада	
Опис на иницијативата:	Согласно потребите за градење на е-Влада, потребно е организирање на обуки на државни службеници кои се надвор од областа на ИКТ, за вовед во концептот на е-Влада, разбирање на предностите од воведувањето и градењето на тој концепт, потребните чекори за остварување на истиот и сл. Обуките ќе претставуваат продолжение на започнатиот циклус на обуки на државни службеници, организирани од страна на Агенцијата за државни службеници.
Носител на иницијативата:	Агенција за државни службеници
Имплементатори:	Сите државни институции
Стратешка цел:	Зголемување на административната култура во користење на ИКТ
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Прифаќање на придобивките од градењето на е-Влада концептот • Зголемено прифаќање на идни проекти од областа на ИКТ
Период на имплементација:	2010 год. – 2012 год.
Показатели на успешност:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемен број на државни службеници кои имаат завршено обука за вовед во е-Влада • Намалено време потребно за имплементација на нови проекти од областа на ИКТ
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Мал процент на државни службеници кои ги посетуваат организираните обуки од областа на е-Влада • Недоволна ефикасност на обуките
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	615.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија, донации
Човечки ресурси:	Обучени предавачи во Агенцијата за државни службеници
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Организирање на Агенцијата за државни службеници за реализирање на обуките

Иницијатива 4: Промоција на електронски услуги	
Опис на иницијативата:	Мерки со кои граѓаните ќе се запознаат со електронските услуги на Владата преку: зголемување на свесноста за постоењето на електронските услуги, придобивките од нивното користење, безбедноста при користењето, едукација на граѓаните за начинот на нивно користење, запознавање со заштитата на личните податоци при употребата на новите услуги, и сл.
Носител на иницијативата:	Министерство за информатичко општество
Имплементатори:	Државни институции кои имаат воведено електронски услуги
Стратешка цел:	Развој на услугите на информатичко општество
Очекувани резултати:	<ul style="list-style-type: none"> • Зголемен степен на користење на електронски услуги • Поголема доверба во користењето на електронските услуги • Полесено прифаќање на нови електронски услуги
Период на имплементација:	2010 – 2012 год.
Показатели на успешност:	Зголемен степен на користење на електронски услуги
Ризици:	<ul style="list-style-type: none"> • Неефикасно спроведена кампања • Слаби резултати од кампањата
Клучни предуслови за реализација:	
Финансиска проекција:	24.600.000,00 денари
Финансиски извори:	Буџет на Република Македонија, донации
Човечки ресурси:	Вработени во Министерството за информатичко општество и вработени во одредена маркетинг агенција
Предуслови:	<ul style="list-style-type: none"> • Постоење на поголем број на електронски услуги • План за спроведување на кампањата

8. Користена литература

- Национална стратегија за развој на информатичко општество и Акционен план, http://www.mio.gov.mk/files/pdf/dokumenti/Strategija_i_Akcionen_Plan.pdf; април, 2005 година, Скопје
- Национална стратегија за развој на електронски комуникации со информатички технологии, http://www.mio.gov.mk/files/pdf/dokumenti/Nacionalna_strategija_za_razvoj_na_elektronski_komunikacii_so_informaticki_tehnologii.pdf;
- eGovernment Strategy of the Republic of Slovenia for the period 2006 to 2010 (SEP-2010), Ministry of Public Administration of Slovenia, http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.../SEP2010_english_final.doc
- Strategija razvoja elektroničke uprave u republici hrvatskoj za razdoblje 2009. do 2012. godine, Vlada Republike Hrvatske
- 2006 e-Government Strategy, *Responsive Government, A New Service Agenda*, Australian Government
- i2010 – A European Information Society for growth and employment, COM(2005)229 final, Commission of the European Communities, Brussels, 1. lipnja 2005. <http://eur-lex.europa.eu/>
- Jeremy Millard. ePublic services in Europe: past, present and future: Research findings and new challenges <http://ftp.cordis.europa.eu/pub/ist/docs/epublic-services.pdf>. Accessed 9 Nov 2007. P 41-42
- UN E-Government Survey 2008: From E-Government to Connected Governance, New York, 2008
- Статистички податоци на Заводот за статистика, Област – информатичко општество (Соопштение бр. 8.1.8.15, 2008 година и Соопштение бр. 8.1.7.25, 2007 година)
- Извештај од спроведена анкета за развој на Стратегија на е-влада www.mio.gov.mk